Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlошагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дену ● ЕРА, 18 ОКТЯБРЬ, 1979 ШУ. ● № 125 (6100). ● Мах 2 кепиг.

Гаргахкоачаш латт Сийлахь-боккха Октябрьски социалистически революци вотъяьнна деза цlей. Советски нахха оамал а хиина дlаэттад хlара деза цlеи сийна къахьегама толамаш доахнгта. Дахке гlадъюгаш да Нохч-ГIалгlайчен къахьегамхоша карагlдаьяна гlулакхаш а. КПСС XXV съезда решенеш вахаре чакхйоахаш шерра социалистически яхь а йоаржаьь цар Iалашдаьд 1979 шера 9 бетта продукци махкала яккхара план 100,6 процент кхоачашъелга. Юртбоахама шу дика чакхдаккха гlертаж тlатеIIа болх беш боахк юрташкара къахьегамхой. Бакъда, парте хьех карагlдаьннарех тоьам а бий ма Iе, халкъа боахам дlахо дегlабоалабара йола тороIе, хаддаза лохаш, царех дикагlа пайда эцаш хила яхаш.

Сийлахь-боккхача Октябра 62 шу дизарга КПСС ЦК даьчи Тlахьехамаша ихы а чlоагlагlа деган айдаьд советски нахха. Цар чlоагlа къоабаллеш тlенацар Тlахьехамаш тlара:

ПАРТЕ ТIАХЬЕХАМАШ

Советски Союза къахьегамхой! Къовсам лоттабе КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяра тlехьа, дегlаенача социализма торонех бизза пайда эца гlерта!

Советски Союза къахьегамхой! В. И. Ленин вее 110 шу дизара даза ма доггlа накъадакара тlехьаре болам шерагlа боаржабе!

Ленински, коммунистически къисапе доза. Болх бе, къовсам лоаттабе Iомала! яха дешаш.

Советски нахха хьалхашка декхараш оттадеш партин эггара хьалха кхийк ший бlухоашка:

Коммунисташ! КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра тlехьа, балха эффективности дикали айяра тlехьа деррнгача халкъо лоаттабеча къовсаме хьалха латташ хила!

КПСС XXV съездо оттаьь вай мохк социально-экономически дегlайоалабара программа кхоачашъяр деррнгача халкъа юкъара гlулакх да. Цудухьа советски профсоюзашка кхойкаш парте йоах:

Советски профсоюзаш! Хьинаре декъа лаца пачхьалкхени общественнии гlуллакхашта доал деча, политически, боахама, социально-культурни дешаш къестадеча! Эргайоахаш тоеи социалистически яхьи коммунистически къисапе къахьегара болами!

Кагий нахи мехкарийи, ший тешаме гlоначех низ бола резерв — ленински комсомол тlахьех парте тlаргlертта коммунизм Iомае, хьекъал, культура, профессиональни говзал карайоае, коммунизм бахьан хьинаре, сахкетамца къовсам лоаттабе.

Вайна башха-дика толамаш даха низ телар да доаргдоаца халкъий доттагlал, Коммунистически партена, цун ленински Центральни Комитета гонахьа вйхха кхотадеш вий хилар. Цудухьа вай деганна кlоарга чудулаш е дешаш:

Даькъала хилда вай социалистически Даьзен дерригача къамийи нероднести вомарешта дола, дохаргдоаца доттагlали цхьоагlен!

Даькъала хийла Советски Союза ленински Коммунистически парти — котолоаца Октябрьски революци йа кха дегаш урачттадьри, советски общества кулгалдеши ностем тепаши бола низ!

Даькъала хийла партен халкъен сийлахь-бокква накаргйоаца цхьоагlо!

Вlашшерахьаш эзийна Владимир Ильич Ленина — Октябрьски революце бахча, Коммунистически партин дунен тlа эггара хьалкара социалистически пачхьалкхен къахкелпачун цlин гlулакх!

Промышленноста болхлошка, гlишлошъерашка, юрта боахаме къахьегарашка кхайкаш парте церна хьалхашка уттаду корта бола хьадда декхараш: производственни низалаш сихагlа карайрзе а царех дикагlа пайда эца а, керда техника, прогрессивни технологи, хьалха латта опыта сихагlа балха юкъеяхаба, производственни низалаш объекташ шоайн хинхаба хьалхааь яха, дика, кхом беш, хlанзарча технически ларда тlа гlишлош хьалъе, юрта боахама механизаци химизаци, лаьттаншта мелиораци ярa темпаш сихье, производства специализаци концентраци елга дегlаккхувла, лаьттах, техникахь, удобренеех, деррнгача материальни ресурсех кхом беш пайда аца, лаьттанцарех хьайбайн продукци дукхагlа якха, къахьегаш вlаштlехьбаккхарен кердача технологех прогрессивни методашта шерагlа кикъ тела.

Октябрьски революце 62 шу дизара накъадоахаш ший ленински интернациональни политикина тешаме йолча Коммунистически парте дlайха моаршал доххьайт коммунистически болхлойн партешка, социалистически мехкий халкъашка, колониальни доаца кlалхара е даьхка къамаи доlамаш социальни прогрессах тlехьа дехьале къовсам лоаттабеча халкъашка

Парте дlакхайкаду:

Чlоагlийла дунен социализма, дунен халкъашта юкъерча пролетарната, къамаи кортамукъален болама — вай хинарча керттерча яхь революционни низ бола эшаргйоаца союз!

Ший машарча арахьарча политикана тешаме йолча Коммунистически парте дунен халкъашта тlахьех:

Герз Iоаделга соцадара, герз Iодилара. Дунен кердача тlема ихерам дlабаккхара, дунен халкъашта юкъера ихоакам кlаьдлуша кlоаргдара тlаьхьара къовсам чlоагlбе!

Машарен халкъий кlерамзлеш моастагlий — империализман гегемонизмаи, милитаризма а реваншизма а низаша лавaду тийша болзаш хьагучадаза!

Советски нахха, дунен тlарча ерригача прогрессивни адамлеи деган урачттадеш дех тахан е дешаш:

Даькъала хийла Советски Союза машар безаш йола ленински арахьара политика!

Даькъала хийла вай сийлахь-йоккха Даьзе — Советски Социалистически Республикай Союз!

Марксизма-ленинизма байракха кlал Коммунистически парте кулгалца — коммунизм котъяккхаргахьа, дlахьахкаматтье доппе!

ТХОНА МАШАР ЭШ

Берригача жехка санна, Нохч-ГIалгlайчене а шийтаж, собранеш хуа Л. И. Брежнева Берлине хиннача торжественна даьча къамаьла, советски машара кердача инициативаш хетаь.

...Деган айденна, массани раьза йолаш чакхдаьлар селханара балха да Социалистически Къахьегама Турпала, Нохч-ГIалгlай АССР Лакхехьарча Совета депутата Хаджиев Шамсуддина кулгалдеча гlишлонхой бригаде. Делха догlа новкъа доадаш, «Минутке» 155 квартира йола цlа деш доаш боахкача гулбедар уж Л. И. Брежнева Берлине даьча къамаьла хетаьча митинге.

Митинг хьайийлар Нохч-ГIалгlай гlишлон управлене къахьегамей аладен отдела начальника Е. Н. Перминовас. Цо хоам бир социалистически яхьа итогех бригада коллективана ешна премий — 8250 сом управлене хьакхачарах.

— Цунах 25 процент машара фонде дахьийта оаш бах соцам, — аьлар цо дlахо. — оаха дег тlара къоабалбу. Дукха шераш да шун сий долча коллективо белгалъяьнна, хьинаре къахьега. Укх шера а доккхий толамаш даьхад бригада коллективо. Пхе шера план 3,5 шера кхоачаш а яь, СССР Минпромстрой бригадашта юкъе хьалхарча ах шера яьржача яхье котало а яьккха, хьалхара премий ийцай бригадо.

— Тlехьарча шерашка из кхоалагlа премий ийцай оаха, — йоах балха хьалха латтача штукатурий-малярий звенона кулгалдеча Погорелова Ольга Федоровнас. Хlаьта, аз аргда шуга, хlанз оаха ийца премий эггара езагlа я тха, аьнна, хlана аьлча, цунах 25 процент машара фонда дlадала лаьрдlад оаха. Тхо чlоагlа раьза да тха къахьегам машара, прогресса гlулакха накъйоалаш. Ерригача тхоий коллективана хьалхара доккха баркал яь оаха дунен халкъашта юкъера машар чlоагlбара дийца дарговаццаш духха къахьегача ленински партена, нов. Л. И. Брежнева.

Дош эц штукатура Абубакарова Малиас.

— Бархl бера кана я со,— йоах цо. Ираз долаш сиг хиннай со. Хlара денна сай берий ираз бlаргагу сона, цар зовне оазаш хоа. Сона лов берригача моаношта шоай берий ираз бlаргагулга, уж делаш хулалга, царна тlера сигале морхаша къайла ца йоаккхилга. Тхо машара тlехьа да!

Цахаддаш тlоараш а детташ, чакхдаьлар бригада кулгалхочун Хаджиев Шамсуддина къамаьл.

— Л. И. Брежнева къамаьл деча хана белгалдаьккхар чlоагlа машар вай арахьарча политике лард хилар, — аьлар цо.

— Дунен тlа мел долча хlамал вайна а дерригачи дунен халкъашта а эшаши дезагlеи дола хlама да машар. Машаро торо еннай вайна сатийна къахьега, машаро ираз, рузкъа денад вай цlеношка. Цудухьа хlара советски сага декхар да ший къахьегамца машара гlулакх кхы а чlоагlделга.

— Чlоагlа дика хет сона управлене эггара хьалха машара фонде ахча дахьийта вай бригада вlаштlехьдаьнна. Кхыча подразделенеша, бригадаша вай инициатива шерра хьалловцаргхиларах тешаш ва со, — аьлар Шамсуддина.

Митинге къамаьл дераш тlехь-тlехьагlа дукхагlа хулар. Из кхетадеш а дар, хlана аьлча Л. И. Брежнева даьча къамаьло, вай мехка нердача инициативана массане а чlоагlа дог тохадоийтар. Массане дувцар цаl дар: «Дерригача дунен тlа — тешшаме Машар».

Х. ШАДИЕВ.

ИДЕЙНИ ТЕШАШ ХИЛАРА СИЙЛАХЬ-БОККХА НИЗ

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ ЕРРИГСОЮЗНИ СОВЕЩАНИ

«Идеологически, политико-кхетама болх дlахо тоабарах» КПСС ЦК баьча соцам тlара хьадоагlа дешаш дувц идеологически болхлой Ерригсоюзни совещание даькъа лоацараша. Из хьайийлай 16 октябре Москве, Йоккхача Кремлевски Двореце.

Совещание дакъа лоацаш ба центральни идеологически ведомствийи учреждений кулгалхой, КПСС ЦК аппарата, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК бехктоккхаме болхлой, СССР министраш, союзни республикай Компартей ЦК, парте крайкомий, обкомий, горкомий, райкомий секретараш пропагандан агитацен отделийн заведующеш, Эскарей Флотен политболхлой, боккхача промышленни предприятейи стройкайи кулгалхой, бовзаш бола Iилмахой, литературан искусствен дехтелаш, пропагандистски активь, журналисташ.

Чlоагlа деган айденна а болаш совещание дакъа лоацаш хинараша сийлен президиуме хержар новкъост Л. И. Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро состав.

Гулбеннараша дlаьхдаь тlоараш детташ тlайийцар новкъостий В. В. Гришин, А. П. Кириленко, М. А. Суслов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, М. С. Горбачев.

Совещание хьайийлар КПСС ЦК секретара **М. В. Зимянина.**

Гулбеннараша безаме тlаийцача КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара **М. А. Суслова** йир «Ерригача парте гlулакх» аьнна доклад.

Докладага чlоагlа уйла тlаламйта да а дийтlар цкъа баина дукхаза тlоараш деттаж юкъах а хьар.

* * *

Совещание даькъа лаьцараша корта болаш, чlоагlа хьаштдолаш йиацар КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара **М. А. Суслова** яь «Ерригача парте гlулакх» аха доклад. «Идеологически, политико-кхетама болх дlахо тоабарах» парте Центральни Комитето баь соцам кхоачашбелга мишта лел. Цу соцамо, белгалдир совещание, чlоагlа влияни йир идеологически, политико-кхетама болхи дешаи эффективности дlахо айяра.

Совещание даькъа лаьцараша КПСС Центральни Комитага, новкъост Леонид Ильич Брежневга моарлал дуи письмо дахьийтар.

Цу тlехь совещание ший болх чакхбаьккхар.

ЕРРИГАЧА ПАРТЕ ГIУЛАКХ

Идеологически болхлой Ерригсоюзни совещане новкъоста М. А. СУСЛОВА яь доклад

КПСС ЦК решенегlа хьагулаьнча идеологически болхлой Ерригсоюзни совещание де лерхlарехи декхарехи дийцачул тlехьагlа М. А. Суслова дlахо аьлар:

Iилман-коммунизма парти хилари тарра КПСС беча балха керттера белгало я марксизма-ленинизма теори болхлой класса революционни практикаца, халкъа исторически творчествоца органически вlашагlтохар. Хурдолча коммунистически чунга вай общества дlахьалхашкахьа ахара парте кулгалду общество дегlаяра законаш Iилман ларда тlа кlоаргга довзаш, хьабенача цаькъа а, долаш долча хьала а, общественно-политически вахара а керттерча тенденцей хьадда анализ еш.

15 шу даьннад вай парте вахаре исторически никъ белгалбаь КПСС ЦК октябрьски (1964 ш.) Пленум хиина. Пленум боккха лоархlам болаш яр КПСС кулгалдарен лостам баларен лоархlам чlоагlбара, партийн вахара коллективни кулгалдара ленински нормаши принципаши дlаоттаяра, кадраш лархlарен царех тешарех, балха тlа боккъонца творчески стиль хургйола хьал хьанхолларо. Пленума решенеш боккха лоархlам болаш хилар дегlаенача социализма хьалавка парте политически никъ белгалбара. Цу накъа тlа леррагlа дlадахарах партенен халкъан башха-дика гlулакхаш карагlдаьлар.

Кердача социальни опыта массе а оагlорахьа лархlар, общества материальни духовни хьаштий боккъонца анализ яр — кlаьд ца луш вай парте, сийлахь-боккхача Ленина гlулакх тешшаме дlахо хьош вола, вай партен Советски пачхьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама гlорваьнна дехтель, машар бахьан кlаьд ца луш къовсам лоаттабеш вола новкъост Л. И. Брежнев керте латтача цун Центральни Комитето лелабеча боккхача идейно-теоретически практически балха ларда. КПСС XXIII, XXIV, XXV съездий исторически решенешка къаьгга хьахьекхар парте коллективни хьекъала низ, цун социально-экономически политически стратеги Iилман ларда йолаш хилар.

Революционни теорей практикан доазонаш хьаделлача теоретически уйланна карагlдаьнна Iалаьмате доккха хlама хилар коммунистически формаши дlаоттара, цун лакхехьарча фазага довлара йlаьххача исторически хилара иргйоацача халкъах, дегlаенача социализмах бола хьехам.

Мехка материальни духовни низаш кердача чlоагlача ларда тlа даха йиш луча боарамта кхоачаш дегlаенай тахан вай экономикен социальни отношенеш, советски общества морально-политически цхьоагlон боарам. Цу ларда тlа парте кхоачашду чоалхане, боккха-масштабни декхараш, эггара хьалха экономикан кхетам баларен даькъе. Общества вахарерча цу лоархlаметlарча шин даькъера толамаш органически вlашагlдувза дешна да.

Идеологически болх тоабара дешайн экономически проблемайн хьакъехьара парте решенеш вlаши бувзам болаш йолга белгал а даьккха, докладчика аьлар. Уж кхоачашъяро Iалашде деза советски халкъа творчески низаш ма могга дизза гучадахар, обществан гlулакхашка тlа-тlа шерагlен хьаштдолашагlен къахьегамхоша дакъа лацар, хlама хьакхоллача къахьегама эффективность дикка лакхъяр. Iалаьмате боккха лоархlам болаш да КПСС политика, парте тlайийца решенеш кlоарга аргументированно дlайовзийтар, иттлагlа пятилетка толаме чакхъяккхара, тlайоагlача цхьайттлагlча пятилеткана аьттув бола хьалаш хьакхоллары нах оарцагlбоахаш а цар деган урачттадеш а.

Цул тlехьагlа оратора дийцар СССР арахьарча политика дешаш.

Социализм исторически совле шийга йолаш хилара, йоахар М. А. Суслова, харцде йиш йоацача цун толамаша дукхагlа нах тlаувзь вай идеашта, социалистически пачхьалкхецаша вlаши барт а баь лелаеча арахьарча политикана. Тахан ерригача прогрессивни адамлено дика кхетаду, Советски Союз, социалистически содружества деррига мехкаш — машара керттера чlоагlале, дунен халкъашта юкъера кхохкам кlаьдбара никъ тешшаме дlакхухьараш долга.

Ядерни тlема кхерам дlабаккхарен герзашца кийчлуяла соцадарен наькъагlа баьнкха лоархlаме гlа хилар Л. И. Брежневен США Президента Дж. Картерен стратегически тlалатара герзашта доазув оттадарах долча договора кулгаш яьдар. Цхьатарра бокъо хиларен оагlовий кхерамале цхьатарра хиларем принципа тlа оттадаь ОСВ-2 яха Договор шоай низах доларо никъ хьабелларгба стратегически герзашта доазонаш оттадараш кlезигдарен де дезаl керда гlулакхаш белгалде. Хlаьта иштта гlо дергда герзашца кийчдалара доазонаш оттадарен герзаш Iодахарен кхыча лостамашка толам баш даха.

Массане а юкъара машар чlоагlбара, хlаьта эггара хьалха Европа халкъий кхерамзле чlоагlъяра боккха лоархlам болаш а ГДР 30 шу дизарца Берлине къамаьл деш нов. Л. И. Брежнева хьалхаьяьа положенеш. КПСС-ен Советски пачхьалкхени ленински никъ тlера даргйоалашта леррагlа дlахьоцаш хилар бакъ а даь, цо ийса кратика йир НАТО керте латтараш терзашца кийчдалар сихдара керда спираль хьаьста а Советски Союза а Варшавски Договора гlолла болча цун союзникей стратегически хьалкъехьа тlех хила а гlерташ хилара. Дерригача дунена хьалхашка гулаьхай юкъара радиус йола керда американски ракеташ дlанийсьяра, Советски Союза тlаерхьа ядерни герза майда Малхбузен Европах ярa йола НАТО зуламе планаш.

Цар иштта планаш йоладешехьа а, Берлине дlа ма кхайкадарра, Центральни Европера ший герзашцара низаши герзаши дукхалга дилалача кlезигде лаьрхlар Советски Союзо.

Керда советски инициатива — вай мохк Лаьттан тlа машар хилийта, европейски континентерча мехкашта юкъера тешам чlоагlбе гlерташ цlенача дег тlара уйла йолаш хилар вlаллашео а йоацаш цlаькта а дlахьокхар. Цудухьа вай бокъо я СССР конструктивни гlулакхех машара хьашташа ма лхкара йола выводаш малхбузеневропейски пачхьалкхенаша ярга хьежа.

Новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьла положенеш дунен халкъашта юкъерча прогрессивни общественносто массава а цхьатарра раьза волаш хьалла царо чlоагlа тешал ду КПСС-ен Советски пачхьалкхени машар безаш йола политика вийса хилара, цун чулоацам конструктивни хилара, дунен тlара берриг дог-уйла цlена долаш бола нах кхохкам кlаьдбара гlулакх дlахо кlоаргдерга, дунен тlара машар чlоагlбелга вlаштlехьдаккха лаьрхlа хилара.

Кхохкам кlаьдбаро, машарен дунен халкъашта юкъерча кхерамзлено гlулакхо доахача толамаша аьттув болашагlа дола хьалаш хьахулийт халкъаша шоай къамаи кортамукъален социальни прогресси бахьан долаш лоаттабу къовсам дlахо дегlабоалабара. Царех дукха дараш колониализмаi реакционни диктаторски режимийн Iазап тlера дlа а а кхувсаш, социалистически лостам болча наьнъа тlа дуал.

Кхетадеш ма дарра, халкъий къовсама никъ хала ба, хlаьта из къовсам чоалхьнечь, вlашдухьаленаш йолча хьалашка лоаттабеш а ба. Тераза ца деш дита йиш яц къамаш мукъадахара тlехьара низаш, дунен политики влиятельни фактор а хиина дlаэтта бlинеех дlа ца ъхетара тlехьара йолам вlашагlа боккха гlерташ империалистически реакце лелдераш а.

Бlарча хьайицача дунен халкъашта юкъера хьал мишта нийслуш да аьлча, социалистически содружества мехкий халкъий, къамий - кортамукъален болама, машар безача дерригача низай хlанзчул тlехьагlа а кlезига къахьега дезаргдац машаре дегlаахара духьала бахай. Цу даькъе США тlехьа - промышленни комплекса а, ярa духьала дlалнихара. Иштта къахьегаро лерхlар разрядкана дlахо материализаци ярa эггара хьалха сихдаь хьадеш латта герзаш соцадари кхохкам кlаьдбелга дунен халкъашта юкъерча вахара кердача доккъошка, дунен ерригача районашка гlолла дlадоаркадари.

Уж хlамаш кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсаме цlенхаштта духьале я империалистически реакцеи милитаристски низаши цхьана кхайкаш латтача Пекина политика а. Марксизмана-ленинизмаца, социализма хьаштаццо, машарен халкъий кортамукъалейи гlулакхаца кlоаргга моастагlал долаш хиларах вай хоадамболлаш бехке ю маоизма великодержавни, гегемонистски идеологи политикеи. Цуна цхьана, воай де йиш йолаш вел дола хlама ду вай КНР-сцара пачхьалкхенашта юкъера отношенеш машаре дехара принципий ларда тlа нийсъяра. Цу деша долла хlама деш латтача переговорашка сахкетаме конструктивни никъ лаца китайски оагlув кийча хиларах тийша да.

Марксизма-ленинизма принципашта тешаме хилар, хlара мехка хьаддача хьалашка, стратеги тактикеи кийчъеча уж творчески юкъехкахьар — хlара боккъонца революционни йолча партен бlарча хьайицача берригача дунен халкъашта юкъерча болмен гlулакхана толамаш доахаргхиларах бола чlоагlа тешам.

Вай хана, цlаккха а ца хиннача тайпара, лакха я Маркса, Энгельса, Ленина Iилма авторитет, боккха ба цо еча идейни воздействие низ, реальни социализма масала низ. Цунах кхер вай классови моастагlа. Цудухьа дорха иппараш ю марксизмана-ленинизмана. Цудухьа да иштта марксизм-ленинизм iохамаччахьа хетийта гlерташ лелаю массе тайпара буржуазни кагий буржуазни фальсификацеш, тlехь-тlехьа керда тlехь-тlехьа хlилла дуккагlа йолаш марксизмана лелаю ревизионистски реформистски интерпретацеш дикка кlирьялар. Уж ерригаш а бухсоцача кханчача реальни социализма опыти цуна карагlдийннараша дайдара, дунен коммунистически болам бухбаккхараи вlашагlа баккхаран тlаерзаяь я.

Дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлой болам кхотабалар марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принципий ларда тlа чlоагlдара тlехьа латт вай парти массаза а. Вай гlаддолах болхлой класса, берригача къахьегамхой вахара хьашташ бахьан долаш, деррига Iальдал мовомолей бе ца дахийтара, империалистически реакцена духьала лоаттабеча къовсаме вежарашка йолча партеша толам баккхача.

Дерригача мехкий коммунисташа — эггара гуманистагlа йола вахаро бакъъяь мировоззрени лелаераша — шоай декхар лоархl хьалха латтача революционни теоре массе а герзаца классови моастагlашта духьала къовсам лоаттабелгах, антикоммунизм хоадамболлаш юкъатохарах, керда миллионаш а бола нах социализмагахьа бахарах, машараи социальни прогрессан тlехьарча къовсамхой мутlарашка хьачубоалабарах.

Машар, социальни прогресс бахьан долаш тlагlертта, леррагlа лоаттабеча къовсаме, вай общество экономически социально-политически дегlайоалабара доккхий декхараш кхоачашдеча а санна, тlехь-тlехьа оназагlен къаьгагlен хьаувтт марксизма-ленинизма — КПСС революционно-эргалонаш еча дерригача гlулакхий теоретически ларда боккха творчески низ.

М. А. Суслова дlахо, идеологически балха актуальни дешаш не дувцаш белгалдаьккхар, цуи керттера башхало, цунах боала пайда, вахара низ, эффективность духьювла хьаст Iилмал хилар. Теорецара кlоарга хьашт, из дегlаккхувлара ма могга йоакхо яр — сийлахьа революционни традици, хувцалургдоаца вай парте вахара закон.

Тахан, цlаккха а ца хиннача тайпара, лоархlаме да партийни кадраш, берригa коммунисташ, хlаьта иштта тlа-тlа дукхагlа къахьегамхой вай революционни Iилма юххьанцара лардаш йоахка Маркса, Энгельса, Ленина балхаш тlа юкъар'lал доацаш хьежаш хилар. Деш дола къамаьл — из белгалдаккха лоера сона — уж кlоаргга. бlарча Iомадарен пропаганда ярен хьакъехьа да марксизма-ленинизма классикий произведенеi къаьст къаьста положенеш туллаши тlагlоллареи йовзара хьакъехьа а доацаш. Лаьрххlа уйла тlа а йохийташ Iомаданза дарг дац КПСС истори, партийни съездий документаш, коммунизм хьалъяра проблемаш Iилман наькъаца кийчъеча шийттара доккха дакъа доацача новкъоста Л. И. Брежнева болхаш.

Духхьал цу тайпара Iалашду марксизма-ленинизма, хlама довзаш йола цун диалектико-материалистически метод Iомаелга тlаьккъ ма ра боккъонца кхетадулац марксизма-ленинизма творчески малан, вай парте политика Iилман ларда йолаш хилар.

Марксизм-ленинизм хаддаьа дегlаухаш йола теори, йоахар М. А. Суслова. Хlаьта цуна ларде ула хlанзара общество дегlаяра чоалхане процессаш Iилман наькъаца кхетаелга, кердача явленей анализ яр. Шо теоретически гlулакхаш чакхдоахача хана парте даим ког-гlерта ю советски Iилмахоша - обществоведаша даьча тохнамех.

Цул тlехьагlа докладчика дийцар общественни Iилмаш дегlадоаладарен Iилман токхамий эффективность лакхъярен актуальни дешаш.

Массе оагlорахьара идеологически балха Iилман лард лакхъе а гlерташ, дlахо дувц М. А. Суслова, шаlа санна цlенача марксистско-ленински теореца кадраш кийч а еш, политически дешар санна йолча лоархlамеча участнера вай юкъара гlулакх хьалхашкахьа дlахо дахьа могаргда вайна. Декхар латт, эггара хьалха, дукхача нахага парте теореи политикаи актуальни дешаш кхы а кlоаргагlен массе оагlорахьарен кхетадайта дезаш хиларах. Марксизма-ленинизма лардера базисни положенеш Iомаяр дlадахьа деза къахьегамхой сахкетам шербарга, политически культура лакхъярга кхоачадеш.

Тахан къаьстта а ла йиш йолаш дац саготагlа йола проблемаш творчески кхетаяра меттел довзаш дола хlамаш механически хьалхадахар, хlанз а вай пропаганде нийслуш йола формализми даьсса хабар дувцилгеи, чулоацам эсала, «казенни» стиль йола материалаш. Цар а кхьдолча а кхоачамбоацараша лаьгlъю, соцам тlа белгалдоаккхаш ма хиллара, нахха сахкетамаи уйлаштеи кхетамо балхо еча воздействие эффективность.

Цу кхоачамбоацарий хьакъехьа хьалха кlезига дийцад ала йиш яц. Телхар кхыдар да. Из да кхоачамбоацарий хьанъехьарча юкъарча хабарашкара уж кхоачамбоацараш тlатеIIа вай практикера дlадахара беча хоадамболлаш болча балхага бовлара цхьаьбола болхлой вlалла тlера ца хилар. Хlаьта парте ЦК соцамо дlадехар духхьал из да.

Кхетама балха Iилман боарам лакхбелга Iалашдара партийни кхайолен организацеш тlа а ерзаеш КПСС ЦК соцамо вай дерригаш дехарийла ду пропагандени агитаци **корта болаш, хьадда, эффективность йолаш** лелаелга чlоагlде, **вахарца**, боахамен политически декхараш кхоачашдарцара цун **бувзам** чlоагlбе.

ЦК соцам тlа чlоагlа хьагучаьккха а пропаганда вахарцарча **бувзама формула**. Унназа алхха белгалдаккха безам бар са из дlадехар алхха вай ерригача бlарччача пропагандана доагlаш хинна да Iеш, цун хlара звенона, цу даькъе — къамэльаца а ю политически агитаци пропаганден а йолаш, доагlаш долга. КПСС масса хана пайда эцаш хиннаб царех вака политически кхетам балара лоархlамеча инструментах санна. Цхьаьна тайпарча, эггара чlоагlагlа тоальча средствана а могаргдац юкъарчал доацаш агитатора, докладчика, лектора нахаца юхь-духьал а этта беш бола болх бе. Духхьал моттигашкара — предприятера, цехера, бригадера, колхозера, совхозера хьал дика довзаш болча пропагандисташа, агитатораша, докладчи-

(Чиетердоалар 3-ча оагlо тlа).

МИНСК. Къахьегама оасарле лакхъяра, бийдаи материалаши кхояра тIаерзаяь я Минсии холодильникий завода новаторий творчество. Предприяте холодильникаш доазол араяьарча 40 мехка экспортагIа дIаухийташ я. Аппаратех 90 процент яраш пачхаьалкхен дакала Знак енна я.

Цу тайпара доккхий толамаш дехар дукхагIча даькъе хIара болхлочо шии моттиге творчески къахьегар бахьан долаш да. Новаторий боламе дакъа доац предприяте итташ болча хьалхалаттача болхлоша, инженерно-технически болхлоша. Укх шера 36 рационализаторски предложения производствана юкъейоалаяьй, цул экономически эффект 200 эзар сом гарта а йолаш.

Шоай творчестве болхлошта-новаторашта хадданза доалу завода специалисташа деш дола новкъостал. Царна юкъе хIара шера цхьана гIулакхаш леладара договораш уттаду. Болхлой-новаторий идеяш сихха технически кийчъяран ум балха юкъе кхуьларан йоаньостал ду предприяте вIашагIъеллача комплексни творчески бригадо. Болхлой хиина ца Iеш цунна чуйоагIа конструктораш, инженераш, технологаш. Цар йоаньостал ду дохеньара хьалйоагIача инициативаза технически нийсъяь чIоагIа лард йоллийтара.

СУРТА ТIА: ВОИР совета заседани йолча хана.

В. ВИТЧЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА – ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

ЭГГАРА ХЬАЛХА ДИСЦИПЛИНА ЭШ

МагIалбикерча технологически транспорта управлене 36 коммунист ва. Из боккха низ ба, нагахьа санна коллектива хьалхашка латта боахама а социально-политически а декхараш кхоачашдара керт-кертегIарча моттигашка уж дIанийсбича, уж декхараш кхоачашдара бехктокхам лакха болаш, парте боецараш къахьегаме а вахаре а хьокхам луш, динача гIулакхашца уж шийна тIехьабоахаш, коллектива хьалхашка латта декхараш диза кхоачашдара оарцагIбоахаш хIара коммунист хилча.

Собране доклад яьча партбюро секретара А. М. Клечкова а къамеьлаш даьча коммунистеша а белгал ма даккхара, КПСС XXV съезден парте Централни Комитета цул тIехьагIарча Пленумийи соцамаш кхочаш а деш МагIалбикерча технологически транспорта управленена хьалхашка латта декхараш кхоачашдара коллективера къахьегамхой оарцагIбоахаш дукха болх чакхбаьккхаб транспортникий партийни организаце а цун бюрос а.

Управлене толамца кхоачашдаьд укх шера ийс бетта балха декхараш, 108 процент кхоачашъяьй ийс бетта кира дIа-хьа кхехьара плаш. Тоадаьд кхыдола техникоэкономически хьонхамаш. Шоай пятилетнаш кхоачашъяьй коллективерча дукхача шоферша, трактористаша.

ХIанта а нарагIдаьнначох кхоачам ца беш, де йиш а йолаш ца деш дисараштa, балха нийслуча кхоачамбоацараштa коммунистий уйла тIаерзаен чакхъьалар укхала отчетен хоржамийн собрани. Из лостам нийса а бир.

«Грознефть» объединенеа чуйоагIача МагIалбикерча ерригача предприятей транспортни хьашташ диза кхоачашделга да технологически транспорта управлене коллектива керттера декхар. Из кхоачашдарга хьежачи гучадоал коллектива балха тIа дукха цIенхаштара кхоачамбоацараш долга. Дукха моттигаш нийслу хаинахьа транспорт е кхыйола спецмашинаш а ца хилар бахьан долаш МагIалбикерча бурундеттарий, мехкдаьттахой балхаш лерттIа дIадахара хьовзам хулаш.

ХIара бетта декхараш кхоачашдеши хьалхалаттарай мугIарашкен транспортникий коллектив яле я, соахкен цул хьалхарча шерашкен хиначул кIезигагIа да укх шера коллективо кхоачашду балхаш.

— Эггара хьалха автомобилий, тракторий, кхыча спецмашиний технически хьал эсала хилар бахьан долаш да из, — белгалдаьккхар докладчика, собране къамаьлаш даьча бульдозера машиниста М. Я. Захарова, гаража заведующе Х. Х. Котоева, технологически транспорта управлене начальника Б. И. Иванова, кхыбараша. — Геттара лоха я транспорта, кхыча техника хIара дийнахьа балха араялара коэффициент. 40 — 45 процент мара яц из. ЧIоагIа ледара латт коллективе еха техника хайнахьа тоаяра гIулакх. Эша запасной оатхалаш ца хиларца дувзадеша да из. Цу даькъе МагIалбикерча транспортникашта новкъостал эш объединене цу гIулакха йолча службашкара.

— МоллагIа а коллектив кхотаяра, цун къахьегама хьинар айдара боккха лоархIам болаш ба къонача болхлошца хьехамчаша беш бола болх, — аьлар мотораш тоадеча слесара А. К. Шандрацке. — Цхьан хана хьехамчий спискаш хьалтохар мара цу хьакъехьа деш цхьаккха а лерта болаш хIама дац. Цу лоархIамеча деша тIахьожам лоаттабеш хинац партийни бюро. ЛерттIа вIашттIехьбаккха беза коллективе хьехамчий болх.

Шофера Картоев Хьамзате дийцар коммунисташа шоашта тIадехка юкъарча балха декхараш кхоачашдаро даькъерча цIенхаштарча кхоачамбоацарех.

— ЧIоагIагIа харцахьа да цхьабола коммунисташ вIалла а юкъарча балха декхараш доацаши, хIанта воккаш уж геттара дукха долаши хилар, — аьлар цо. — Цу деша хоадамболлаш порядок оттае эза кердача партийни бюрос. Цхьа-дале, юкъарча балха декхараш кхоачашдеча юкъе оза беза берригa коммунисташ. ШоллагIа-дале, коммунисташа уж мишта кхоачашду хьожаш тIахьожам лоаттабе беза. ЧIоагIа нийса хургдар партийни собранешка, партбюро заседанешка цу хьакъехьа коммунистий отчеташ уттайича. ЙоаггIача тайпара цу деша йовхо яьнц партбюрос.

Iан санаьалахьа болх бара кийчо еча долча цIенхаштарча кхоачамбоацарех дийцар собране къамаьл даьча тракторни цеха начальника В. А. Зибунова. Цо белгалдаьккхар, Iа хьатIакхоачаш латтилга, шийлача хана лерттIа болх бара цехаш кийча йоацилга. хIанзтул тIехьагIа тоае эзаш кочегарка хилар.

— Отчете чулоацача хана чIоагIа эсала лелабаьб партийни бюрос общественни организацешта кулгалдара болх, — белгалдаьккхар тоарь йолча Т. И. Бондаренкос. — Дукха кхоачамбоацараш да баьче балха итогаш еча, социалистически ялье котбаьннараш морально а материально а белгалбоахача. БоагIача тайпара из болх вIаштIехьбаккха профсоюзни комитета новкъостал деш, цун балхе тIахьожам лоаттабеш хинац партийни бюро.

Собране белгал ма даккхара, дукха ледарлонаш хул коллективе партийни организаце беча идейно-политически балха тIа а. «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» болча КПСС Централни Комитета соцамо дIадеххача тайпара ирсабаьккхабац политинформаторий, агитаторий болх. Политически а экономически а дешара системе занятеш тIехьаювлаш, нах кIезига хьаухаш моттигаш дукха хиннай транспортникий коллективе. Цу деша йоагIача тайпара йовхо яьнц партийни бюрос.

Эггара хьалха дисциплина эш. Дисциплина ца хилча лерттIа дIадохьалургдац цхьаккха а гIулакх — из уйла яр керттерча отчетах йолча докладь тIа а шитта собране коммунисташа даьча къамаьлашка а. Ер шу доладелча дева 30 саго къахьегама дисциплина толхяьб моттиг я коллективе. Керттерча даькъе корта бохо малараш мелараш ювзаенна прогулаш я уж. ЧIоагIа хала а хеташ дийцар собране дисциплина телхаераштa юкъе коммунисташ хилараx, дIахо партийни организаце цу тайпара моттигаш ла йиш ца хилар белгал я доаккхаш.

Партийни балкацара уж белгалдаьхха а кхыдоа а кхоачамбоацараш дIадахара, дIахо йодача хана берригa партийни болх тоабара тIаберзабаь соцам тIаийцар собране.

Шитта собране хержар керда партийни бюро. Цун хьалхарча заседане партийни бюро секретарала хержий тоарь Бондаренко Татьяна Ивановна.

А. ХАРСИЕВ,
тха соб. корр.

Коммунистий денал КХЫ А АЙДЕ

Карабулакска химически реагентий завода партийни организаце дика традици хьахинай. Укхазара беррига хIаца бац аьлиз бола коммунисташ шоай авангардни лоархIам кхоачашбеш, социалистически яхье хьалхалетташ, производства эффективности балха дикали лакхъяра хадданза къовсом лоаттабеш ба. ХIаьта яхье декъа доацараш хинна да Iеш, из вIаштIехьйоахараш, коллектива хьалхашка латта декхараш кхоачашдара цар оарцагIбоахараш а ба уж.

Цу даькъе КПСС членаш тех кандидаташтех отчетни юкъа нарагIдиййнарех, дахадисарех хоалаш болаш дийцар заводе хиннача отчетно-хоржамий собране доклад яьча партийни бюро секретара М. М. Борщевa.

Массехк шу да коллективо «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яхача боламагIа къахьега. КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенеш кхоачаш а еш завода къахьегамхоша хаьал хьалха кхоачашйир соахкарча шерара план. Из къахьийтадаш коллективо укх кхарарча шера ийс бетта а. Химически реагенташ арахецара план 102,6 процент кхоачашъяьй. ПланагIа йоагIараш 15201 тонн йолча метто, цар уж хьаяьй 15591 тонн. ЛийрхIаттул 93 эзар сом дукхагIа продукци маьхала яьккхай.

Юкъьанцарча партийни организаце даим ший терхаме лиладу производства дукъадерие дешаш. Е лерта яьллa бюро заседанешкен собранешкен дийцаче дешаси 80 процент дараш царех лаьца хиннад. Цулукъа производства чурча торонех дикагIа пайда эцара тоайла яхье баьнна къахьегаш ба къаьсттиъаьста болалой, бIарча коллективаш.

Производствани керда техникен технологии юкъейоалаеча ди тIехьа дукхагIа юкъеоа мугIарера болалой. Болхлой, конструкторий, технологий барт чIоагIа хиларца цар хьинари хьалкъали вIашагIтоха карагIдаларца Iилма-технически прогресс сихъеш предприяте доаха толамаш шерагара шерага доккхагIа хул.

Аьхха укх тIеаьхьарча кхаь шера завода болхлоша, инженерно-технически гIулакхаш дерриа еннай 52 рационализаторски предложени, дакъа доацаш 125 саг а волаш. ХIаьта укх кхарарча шера 15 рацпредложени еннай, 12 эзар сом экономически эффект а луш.

Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхача, коммунистически хьисапе къахьегара баьржача болама нах юкъеоача шийтара пайдане гIулакхаш гойташ я завода профсоюзни организаци. Цуйна керте латт къона коммунист Т. И. Караченцева. ХIанз заводе болх бечарех 240 коммунистически къахьегама ударнии ва. царех 72 ва пIи укх шера дукхьаша яьккха я.

Бакъда, собране белгалдаьккха ма хиллара, профсоюза комитета балхаца цхьадола кхоачамбоацараш а да. Хила ма беззаре дика вIаштIехьбаьккхабац къаьсттиъаьстача нахаца беш бола болх, лерттIа йоахо яьац «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яха болам боарлабара.

Во болх баьб аза йиш яц коммуниста В. М. Дяколенко кулгалдеча халкъа тIахьожамхой группо а. Уж хьожаш хинаб цехий, участкай коллективаша пачхаьалкхел планаши заданеши кхоачашйой, бийдале, материалий кхом бой. Хьалха тIахьожамхой новкъосталца 130 тонн услопни доатор, 120 эзар киловатт-сахьат электроэнергии, 95 тонн химически бийдал ахое карагIдаьннад.

Цар хан-ханнахьа йоре рейдаш, тохмамаш деча хана гучадаьннар наха шерри дIадоаллйтара фотовитринаш кийчйора. ХIаьта цхьадола цIенхаштарча дешаш партийни собранешка дувцийтара кийчдора. Бакъда, халкъа тIахьожамхой болх кхы а дикагIа хьабе йиш йолаш болга белгалдаьккхар собране. Цхьа бола халкъа тIахьожамхой вIалла даькъа доацаш бац пхоибараи хьурматдараи тIехьа лоаттабеча къовсаме.

Партбюрос укх тIеххьарча шерашка даим ший теркаме лиладу продукце дикал лакхъяра доил. Балха юкъейоалаеш я продукца дикала кулгалдара комплексни система. Цу балха координаци еш заводa керттера инженер В. А. Жидков керте вола лаьрхIа болхлой группа я. Химически реагентий цехо коммунистен» партбюрос «КССБ-4» яха продукци пачхаьалкхен дикала Знак яара аттестаци е кийчъеш хиларца цу деша къаьста лоархIам бе беза.

Дукха мероприятеш чакхйоах предприяте болхлой укхаш1ено лоралра, балха а вахара а дикагIа дола хьалаш царна Iалшидара тIаерзаяь. Шерагара шерага локхлу производства культура, санитарно-гигиенически хьалаш тоалу, балха юкъейоалаяьй къахьегаме кхерамзле лораю цаI йола система. Бакъда, из система а, хIаьта технологически оборудованена планово-предупредительни ремонташ яра документаш кийчделга а хьаддача лостамагIа вIаштIехьдаьккхад ала йиш яц. Цу даькъе беш бола болх корта болаш оттабеза хьадийхар собране партийни организацега.

Нах коммунистически догйала йолаш хьалкхебара тIаберзабаь партбюрос беча берригача балха ларде кIшаб мий беттара «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам. Идейно-политически кхетам луча керттера гIулакх а хиина дIаэттад политически, экономически, комсомольски дешар. ДIадахача шера заводе болх беш яр 228 саг чулоацаш йола ворхI группа. Шерра пайда эцар цига ладугIарашна рефераташ кийчъяйтар санна йолча дешара формах. Дика кийчъяь, вахарца айхха йийце хулар ладугIарашта Л. А. Гаевский, П. А. Тонкогубова, В. П. Кузина, Л. Г. Султановай рефераташ.

Агитацен пропаганден массови средствах тIа-тIа дукхагIен шерагIен пайда ийбе гIерт партийни организаци. ВIашагI а елла толаме болх беш я киполектори. болхлошна беламе ладугIи шоай заводской радио гIолла деча къамаьлашна. Цехашка ханханнахьа араех пенгазеташ. Укх шера районе пенгазетий хьажар долча хана цига толам баккха аьттув баларца завода партбюрова КПСС Сунженски района Сийлен грамота елар.

Массахьи партийни поручени йолаш ва парторганизаце 80 процент гарга вола коммунист, вокхар цкъара тIадехка гIулакхаш кхоачашду. КПСС членаши кандидаташи болх беш ба керттерча участкашка. Отчет луча юкъа парте мугIарашка хьайицав ялх хьалхалатта болх. Бакъда, комсомольски организаци шерьяра хIанз а кIезига йоакхо из заводе. цу гIулакха эша торонаш йолаеш а.

Партийни организацена хьалха латтача декхарех, болх тоабара хьем ца беш чакхдаха дезача гIулакхех, кхоачамбоацараш дIадахара де дезарех дийцар собране прибориста В. Л. Ковалева, технолога Н. С. Тремасова, лаборатори заведующе С. Н. Абрамова, кхыча.

А. СИНЧИНОВ.

ЦХЬАН МУГIАРАШКА — ДЕ ЛЕРХIАРАШКА

1979 шера 9 бетта Къилбаседа Кавказа автономни республикаша лепаьча социалистически яхьа итогаш

Чакхдале гарга да итаагIча пятилетка даьлагIа шу. Къилбаседа Кавказа автономни республикай заводий, фабрикий, гIишлоний, колхозий, совхозий, транспортни организацей къахьегача коллективаша тIаглертта болх баьб 1979 шера 9 бетта планови заданеши тIаийна социалистически декхараши кхоачашдара.

Экономически социальни дегIадоагIача, отчетни даннеша хьагойтача тайпара, даьхад керда толамаш. 9 бетта заданеш кхоачашъелга Iалашдаьд, общественни производства эффективности балха дикали айяй.

Валлах хьахуларашта йоккха лакиш ю къахьегама яхьон айIашi везарашка деча новкъосталон.

Партен правительствайи планировании боахама везаниэш эрIайоахаш тоаярах дaь соцамаш дуйцам а къоабалдеш а промышленноста, юрта боахама болхлоша керда кулаш белгалду халкъа боахама дерригa доакъош дIахо дегIадоалладара, чура торонаш гучаяхара а царех баккагIа пайда эцара а.

	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Кхы тIа а ениа задани а яхара 9 бетта план — лоархIаш хьайбай продукташ кхоачашъяр				
Дулх	100,4	103	95	104
Шура	100,3	100,6	96	99
Фуаш	109	124	92	112
ДIадахача шера цу ханаца нийсйича хьайбай продукташ лиар				
Дулх	102	108	104	99
Шура	99,3	104	98,0	100,3
Фуаш	99,1	125	100	109

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Республикай индустри дегIайоаллеча кхы цхьаькха гIа баьккхаб, дукхагIа арахеца продукци, заводашкен фабрикашкен юкъехкухь Iилма-технически прогресс. 9 бетта цадала совгIа мехкага кхаьчад дукха мехкдаьтта, газ, электроэнерги, метала, машинаш, кога гIирс, ишейни бIаделеш, халкъа эша кхыдола товараш. Къахьегама оасарле лакхъяра заданех лоархIаьй Нохч-ГIалгIайчени Къилбаседа ХIирийчени предприятей коллективаш. ХIаьта Нохч-ГIалгIайчене тIаккхийтта ерриrа продукци къахьегама оасарле лакхъяра чотах тIаккхийттай, производства эффективноста хьокхамаш шитта лакха ди Къилбаседа ХIирийчен заводашкен фабрикашкен.

Цунца цхьана промышленноста балха тIа долаш да кхоачамбоацараш а. Эггара хьалха ала деза вай республика а, хIаьта шитта Къилбаседа ХIирийчей а Черсий-Балкхарой АССР а дукхача предприятеша продукци шаьхала яккхая ийс бетта план кхоачаш ца яьлга, хIаьта къахьегама оасарлена тIехьаюса коллективаш кхы а дукхагIа йолта. ХIанз а тIехьа моттигаш я дикал лоха йола продукци арахецаш, цхьайолча заводашкен фабрикашкен пайда во яц материальни къахьегамен ресурсех, хила езача боарам тIа яц къахьегами дисциплине.

ИттаагIча пятилетка диьлагIа шу чаккдала шиъ бутт совгIа ха мара йисаеце я. производства тIехьаюсача участкашкара гIулакхаш дика тоаде йиш я. Производства ерригача торонех пайда эца беза, хIаьта уж хIара коллективе йолаш я.

Вежараштa йолча республикай сийлен гIулакх да 1979 шера плановни заданеши тIаийца социалистически декхараши кхоачашдар.

1979 шера ийс бетта план промышленносте кхоачашъяр (проценташ)	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Продукци маьхала яккхара план кхоачашъяр	100,6	100,4	100,5	103,7
ДIадахача шера цу ханаца нийсйича валови продукци тIаккхетар	104,0	105,4	104,5	111,0
Къахьегама оасарлех план кхоачашъяр	100,3	100,0	98,9	99,9
ДIадахача шера цу ханаца нийсйича къахьегама оасарле лакхъялар	104,2	105,0	102,8	107,3
Промышленни предприятеш	128	139	115	165
Царех план кхоачаш ца яьраш	5	14	12	—

ЮРТА БОАХАМ

Автономни республикай юрта боахаме къахьегараштa хала хилар укх шера хаоттам.

Йоккха латтарда нийсъенна халонаш эша а еш лаьтта хьайбон лeладераш, механизатораш гIерт юртбоахама шу дика чакхдаккха, хьайбаш кIезиг ца далийта, цун продуктивность лох ца илийта.

ХIана кхашка чуэцаш я хьакхIаш. Уж чуэцилга дIадахача шерашкарчул сихагIа дел.

Механизатораша дIадуьш да гуйран алаташ, оахаш я зяб, колхозашкен совхозашкен Iалашдеш да доакъараш.

Ерригача республикашка дIадахача шера цу ханаца нийсдича дукхагIа даьккхад дулх. ХIаьта хьайбай боахаме кхоачамбоацараш а да. Вай республика, Черсий Балкхарой, Дагестански АССР кIезигагIа яьнний шура, шура луча хьайбай продуктивность лохъялийтай.

Цхьанна а республико кхоачашъяьнц пачхьалкхена шура, дулх, тха дохкара ийс бетта планаш. ДIадахача шера цу ханаца нийсдича хьайбаштен оалхазараштен кIезигагIа ладупаш яьй Дагестане, Черсий-Балкхаройчене, Нохч-ГIалгIайчене.

Дукхача колхозашкен совхозашкен соахкарчул кIезигагIа кийчдаьд концентрированни гIожен доакъараш. ДикагIа пайда а эцаш нахом а беш доакъараш лeладарах бола боккха бехктокхам тIабоax цу даькъе боахамий кулгалхоштен специалисташтен.

Кхачакен фермашкен къахьегарий декхар да юртбоахама цу лерттIа чакхдаккхар.

Колхозашкен совхозашкен хьайбай продукци яккхар	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
ДIадахача шера цу ханаца нийсдича дулх даккхар	100,5	105,0	103	101,3
ДIадахача шера цу ханаца нийсйича залоэ шура яккхар	96	109	99,1	98,7
Кхоабача эхьан Iаттагара яьккха шура — кг	1665	1910	1660	1414
Колхозашкен совхозашкен дIадахача шера цу ханаца нийсдича гулдаь фуаш	105	125	106	111

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШЪЯР

ГIишлош хьалъеча организацей коллективаша къаьсттa йоакхо йир производственни культурно-бытовойи объекташ хьалъяь яхара.

Нохч-ГIалгIайчен гIишлошъераша тIаглертта болх бир Ленина цIерагIча ГНПЗ ЭЛОУ аза лоархIаме устаповка хьалъеш.

Шоай низарца подрядни балхаш дара план кхоачашъяьй вай республико гIишлошъераша. цар кхоачашъяьй къахьегама оасарлен план а. дIадахача шера цу ханаца нийсйича 5 процент дукхагIа яа лакх а еш. ГIишлош хьалъеча техникак данагIа пайда ийцалга, къахьегам лерттIа вIаштIехьбаьккхалга да из.

Бакъда, накъьало планаш кхоачашъе езаш ба уж дIахо, эггара хьалха дукха да хьалдаь дахо деза цIенош, школаш, кхыйола культурно-бытовой объекташ. ГIишлошъерий декхар да къалдаза дола гIирсаш кIезигагIа хилийтар, балха дакал айяр, йилачa хана объекташ хьалъяь яхар.

Капитальни гIирсаш дара 9 бетта план кхоачашъяр (проценташ)	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Централизовани капитальни вложени яьккхара план кхоачашъяр	99,4	97	98	90
ДIадахача шера цу ханаца нийсдича	105	101,9	98	101
Цунца:				
ГIишлой-монтажни балхаш	90	97,7	97	86
ДIадахача шера цу ханаца нийсйича	98	98,2	98	97
Наха чубаха цIенош деча план кхоачашъяр	98	73,1	89	78
ДIадахача шера цу ханаца нийсдича	91	94	103	100,5
Дешарга цIенош дIадаларa план кхоачашъяр	95	45,7	94	43
ДIадахача шера цу ханаца нийсдича	128	69,5	104	71
Шоай низаца подрядни балхаш дара план кхоачашъяр	102	99,2	91	90
Къахьегама оасарлен план кхоачашъяр	100,1	94,4	98,4	95
ДIадахача шера цу ханаца нийсйича	105	97,7	100,6	99,5
1979 шера 9 бетта гIишлой-монтажни балхай план кхоачаш ца яь организацеш	30	55	55	41

ТОРГОВЛИ

1979 шера 9 бетта дIахо дегIаьхкай торговли. Вай республике розничнии товарооборот дIадахача шера цу ханаца нийсйича 4 процент айяьнай.

СихагIа дегIаьхкай торговли юрта, 5 процент дегIаенай из.

Розничнии товарооборота 9 бетта планаш лоархIаьй ерригача автономни республикай торговни организацеш.

Бакъда, общественни кхачан товарооборота план кхоачашъяьнц Нохч-ГIалгIайи Къилбаседа-ХIирийн АССР-шуа.

Торговле оборота юкъе кIезига кхухь моттигера ресурсаш, мела лел торговле дикагIйола методаш юкъейоалаелга, массанахьа а лакхарча боарам тIа яц наха гIулакхаш дара культура, хIанз а диза кхоачашдац цхьадолча промышленни кхачани товараштa баха нах Iалашбелга.

1979 шера 9 бетта товарооборота план кхоачашъяр (проценташ)	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Пачхьалкхени кооперативни торговле розничнии товарооборота план кхоачашъяр — ерригa	99,9	100,1	100,8	100,9
цунца:				
розничнии товарооборот	100,3	100,2	100,8	100,7
общественни кхачан товарооборот	97	99,4	100,2	101

Бытовой гIулакхаш дара кхоачашъяр 1979 шера 9 бетта план (проценташ)	Нохч-ГIалгIай АССР	Къилбаседа-ХIирий АССР	Черсий-Балкхарой АССР	Дагестански АССР
Бытовой гIулакхаш дар	102	101	103,5	100,8
цунца:				
городашка	100,0	100,5	103,7	100,5
юрташка	106	102	103,1	100,9
дIадахача шера цу ханаца нийсдича	113	105	108,9	109
цунца:				
городашка	108	104,6	109,7	112
юрташка	124	105,9	107,3	107

«Грознефтехимремстрой» треста СРСУ-1 коммуниста Александр Дмитриевич Пагуова хьулхарчу бригада тIехдика къахьегаш я технологически оборудованена ремонт еча. ХIанз из бертахь ша коллективан шен балха кхера финал дикка хьалха я. Цар лерттIа укх шера производственни программа хьалхалаттача слесарий.

СУРТА ТIА: бригада группа (аьрдехьара аьттехьа) Ахматов Ваха, Рахматуллин Зайнатула, Папин Петр, Шарипов Игорь.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ЕРРИГАЧА ПАРТЕ ГӀУЛАКХ

Идеологически болхлой Ерригсоюзни совещане новкъоста М. А. СУСЛОВА яь доклад

(Нестедоалар. Доладур 1-ча оагӀо тӀа).

цаша доккха гӀулакх ду цу коллектива хьалашта доагӀача тайпарча юкъарча политико-пропагандистски декхараш конкретизаци яра.

КПСС ЦК соцамо дӀадех **пропагандаш агитацеи декале тӀехтаӀара оамал, партийни страстность дегӀайоалаелга.** МоллагӀа иле а къаьнарча ханах юхейисача харцахьарча влиянеищеи гӀулакхашцеи, вай болам хьалхашкахьа дӀабахьара духьале еш мел дараница тӀатеӀӀа къовсам лоаттабар. Пропагандаи агитацеи общественни уйла сарцагӀьанкка еза советски вахара хьисапаца тарлуш йоацача явленешта духьала — корта бохабу маларащ мелар, хулиганство, тунеядство, обществагара дукхагӀа дӀадаккха гӀертар, цуьна хӀама дӀа ца а душ, ше гӀулакхе йолча меттара шайна пайда баккха гӀертар, хӀама лекха тӀертари кхаащ эйдари, боахама доал доацаш хӀаман хьурмат ца деши хилар, бюрократизми наьха гӀулакхах дог ца лазаш хилари санна яраштa.

Ия чӀоагӀа къовсам дерригa керда дар, хьалхадеттар, перспективни дар, еррига маьхо йола халкъа инициативаш, коммунизме хургдолча хӀамай дерригa зӀиргаш массе оагӀорахьара хьаллацарца тарбе беза вай.

Парте къаьстта чӀоагӀа йоакхо еш хӀама да **кагирхошта, вай тӀехьенна идейно-политически, къахьегама, нравственни кхетам балар.** КПСС XXV съезде белгалдаьккхадар кагирхошца беш боле беррига кхетама болх къахьега, коммунизм хьалъоча санхетаме а болаш хьинаре дакъа лаца болабаларо къонахчар йолаш йола энтузиазм, коммунистически идеалех тешаш хилар чӀоагӀдергдолаш бе бевиллга. Кагирхошта йоалкъостал де деза иттаи шерашка партеи хьаькъон турпала къовсам лоаттабеш, кагирхоша хьинаре дакъа а лоацаш, карагӀдаьнпараши ахь дӀахо де дежараши дикагӀа кхетадайтера, цар мах байтара, бера хана дена къахьегам беза, гражданственность хила Ӏомабе беза нах.

Идейно-политически кхетам балара лоархӀами декхар — **дерригa советски нах вай социалистически Даьхенах доккхал дара уйла йолаш кхетабар, халкъашта юкъера вежарий доттагӀал, пролетарски интернационализм дӀахо чӀоагӀъяр.** Дерригача къамийи народностийи къахьегамхоша коммунизм хьалъеча керда толамаш дахара тӀехьа цхьана лоаттабеча къовсамо чӀоагӀлу -советски наьха дохаргдоаца доттагӀал, исторически кхелаш юкъарен вӀашагӀкъаста йиш йоацаши хилара йола сийлахь-йоккха уйла.

Пропаганда еш гучаяха еза социалистически хьамаш дегӀадахкара закономерностеш, дӀахьокха деза коммунизм хьалъеча хана къамаш тӀехь-тӀехьагӀа вӀаши гарга доллаш хилара ходамболлаш йола, мехьта гучайоалаш йола белгалоаш, иза бола советски экономика — цаӀ йола халкъбоахама комплекс хьаьнча дерригача халкъаша вежарашха цхьана леладу гӀулакхаш.

Коммунистически кхетам балара сфере дац кӀезига лоархӀам боле тӀехьадаха йиш йола декхараш. Вайна лоархӀаме да вай заманхо хьалихевара цхьанкха оагӀув бӀарга кӀалхара дӀа ца хилийтар, кхетам балара дерригача гӀулакха не даргдоацаш. Духхьал из бахьан долаш ЦК соцам тӀа КПСС XXV съезды указанешка хьежжа ходамболлаш хьахьонх кхетам балара гӀулакх цхьан комплексагӀа леладелга, идейно-политически, къахьегама, нравственни кхетам балар, къахьегамхой тайп-тайпарча группай башхалонаш теркал а еш, айхха цхьана леладар Ӏалащделга кхоачашдара маьӀаш.

Докладчика къаьстта дийцар доши гӀулакхи вӀалагӀа ца доалаш хилайза даргдоацаш хиларах. Из принципе, аьлар М. А. Суслова, духхьал а цахиддаш а ювзаенна я ленински партийни пропаганда эллас могаргдоацаш хиларца: бакъдолчунца, принципиальностаца, реалистичностаца. «...Нагахьа сайна вӀомен хала дале а бакъдар духхьал дӀаала кхераш вай ца хуле, — белгалдаьккхад В. И. Ленина, — вай Ӏомалургда, Ӏаманза ца Ӏеши пеко йоацаши Ӏомалургда еррига а моллагӀа а халонаш эшае».

Уж ленински положенеш массанена а дика йовзаш я. Бакъда, хьалахте а, болаш ба практике уж телхаеш, дуьнцар цаӀ а деш дар икы а долаш бола, моллагӀа декхараш отта тӀа а эцаш, уж кхоачаш ца деш, кхоачашъянза йола проблемаш, ира дешаш къестадара аттача гӀолла кӀалхара бовла, реальни вахаре долаш дола кхоачамбоацарашн халонашн хьоата ца е гӀерташ бола нах. «Цу тайпарча хӀамашта парадность лелае тӀера хиларо, — белгалдаьккхад ЦК соцам тӀа, — гӀулакха новкъостал дац, хӀаьта цо юхадетт вай юкъара декхараш кхоачашделга. Критикаи самокритикаи сай дош йоацича, общественни гӀулакхаш шерра дӀадовзийтаи йоацича моттигашка наьха хьинар айдара чӀоагӀа зе кхет. ХӀаьта духхьал наьха хьинар айдар — социалистически строя низ дукбувла лоархӀаме хьаст».

Доши гӀулакхи цаӀ хилар, агитаци гӀулакхаца еш хилар, белгалдаьккхар М. А. Суслова, **чӀоагӀа лоархӀам болаш да сага санхетаман уйлаиен эффективно воздействи яра.**

Кхетам балара деша маьӀни лоархӀами цӀенхаштта толхабертба тешаме а цӀена а хӀара дешни болх бара метта даьеса хабараш даьржача, ходамболлаш долча гӀулакхий метта къамаьлаш деча, экономе режима хьакъехьара лекци йиишачул тӀехьагӀа завода воа наха мукхдина металли дӀаккайенда станокаш гуча, элементарни порядок ца хилар шерра телача тешамаццен даьссача дешацен къайлаккхухьача моттигашка.

КПСС ЦК соцамо теркам тӀабербабу кхетам балара боахама гӀулакхех хьахулачоа хьалхара кулгалдена кадраи бехктоккхам лаккхбара, хьалхалаттача опыта, социалистически яхьа, къахьегим вӀаштӀехьбаккхара прогрессивни формай кхетам балара торонех бизза пайда эцара. Предприяте балха практикоше стимул тела еза къахьегамхоша эффективности дикали бахьан, дисциплина, тӀадилача гӀулакхах бола бехктоккхам лаккхбара, социалистически доалахьеи кхоамбаран лорарии лоаттабеча къовсама.

Дукхача дакъе коллективна кулгалхочох тийша да сага торонаш гучайоахаргйола, цун къахьегамеи общественни хьинар хьалхьедергдола атмосфера хьаьр. Кулгалхочох шийх дала дезар да гӀулакхаца творчески отношени йолаш, компетентности инициативности йолаш, партийни бехктокхам дика кхетабеш, нахаца кура-сонта йоацаш, гӀулакхаца хилар, цар хьашташи дӀадехараши кӀоаргга довзар, тешаме, принципиальни, сондараш ца доахнаш хилар. Цу тайпарча кулгалхочун вӀаштӀехьдаргда коллективо шийна тӀехьа йига, цуьна хьалхашка пачхьалкхен заданеши социалистически декхараши кхоачаш а тӀехкхоачаш а дарца дувзаденна чоалхане декхараш уттаде.

Кхетам балар белха лоархӀаме звено я бригадаш, фермаш, производственни участкаш. Укказа хӀара саг бӀарга кӀал ва, укказа аттагӀа да белхахочун потенциальни торонаш гучаяха, цун индивидуальни башхалонаш теркалъе. Дувнар производстве хьачуухача кагирхошта кхетам балара дола дош хилча дикка лаккхлу юкъхьанцарча къахьегама коллективайи лохеьарча партийни звеньяйи, партийни группай кулгалхошкара хьадехараш. Цудухьа мастераш, бригадираш, партийни группай вожакаш, профоргаш, комсоргаш хургбола нах хьахоржаш ца дича вӀалла а даргдоацаш хӀама да цар оамалаш, наха юкъера цар гий, парте дош хӀара сагага дӀакхачийта ховш хилар теркалдаш.

Вай йолаш йолча торонех бизза пайда эцалургбац духхьал вай хӀара коллективен хӀара балхахочеи царех кхетамца, партея правительства вая чакхдоахача гӀулакхий чулоацами царна де дерхӀаралли кӀоаргга, довза а доаха царех пайда эцаш хилча. Духхьал Ӏалаьмате йоаккхача халкъбоахама механизмера шоай лоархӀам цӀена кхетабеш хьича мара. «Доллатт, — яьхад В. И. Ленина, — санхетаме болхлочо шийх алкха шоай заводе да лаьрхӀа ца Ӏеш, мехка викал а лархӀарах, цо шийна тӀалатта бехктокхам кхетабеш хиларах». Советски наьха лакха нравственни гӀулакхаш, цар политически культура гучаюл белгал цар гӀулакхацарча, делаеча балха участкацарча, шийи общественни декхарцарча отношенех.

Вайна массанена а дакъхоши да, укх шерара хьалаш промышленни а къаьстта юртбоахама а производствена мел чоалхане хилар. Бирса хиннача Ӏано, иштта цул тӀехьагӀа мехка дукхача районашка яттача йокъало дӀадийхар миллионаш болча къахьегамхоша тӀагӀертта балхаш дар. ХӀаьта вай доккхал де бокъо йолаш да советски наха заводашка, шахташка, электростанцешка, кхашкен фермашкен, гӀишлошъеча, вай мехка массе а кийнаге 1979 шера планаш а социалистически декхараш а кхоачашдара, тӀалатта лакха декхараш хета а деш, шоай низ ца кхобеш къахьегаш хиларах.

Тахан, сецхал а санна, дӀалахача пятилеткашна а санна, дерригa халкъа боахама декхараш кхоачашдаро лоархӀамеча факторех цаӀ а хьадлача лостамагӀа бу идеологически, массово-политически болх. ЦӀаьнха а цӀаьнха а гучадоал, социализма хьалашка экономика хьеча «агитацеи пропагандаи Ӏалаьмате боккха лоархӀам тӀа-тӀа совбургхиларах» йола хургдар гуш хиннеча В. И. Ленина указанеш нийса хинна хилар.

Парте, цун Центральни Комитето, аьлар дӀахо М. А. Суслова, дикка а лийрхӀад, дерхӀа а дерӀ кепайоазонах, телевиденехи радиовещанехи иии бола идеологически герз, наха коммунистически кхетам балари уж вӀаштӀехьбахара средство, общественни мнени хьехилара лоархӀаме фактор. Кепайоазон тӀа кеьлтеха а эфире кхийкадаь а дош доккха гий долаш де халкъа хьалхашка.

Цуйна цхьана вай кепайоазони радиотелевизиони пропаганда масштабаша а чоалхане хилара а дилача лаккхденнача коммунизм хьалъяра декхарашна, лаккхьенна советски наьха образованен культурагеи, дунен халкъашта юкъерчи арене идеологически къовсам ирбаларга хьежжа эргакхха еза.

Партении халкъан хьалхашкара шоай декхар дизза кхоачашдулургда вай массови пропагандеи информацеи средствашка духхьал цар шоай материалий конкретность, чулоацам, оперативность, партийни уйла чӀоагӀъорца, цу ларда тӀа, выступленей действенности эффективности дикка лаккхьарча. Из дешкерттера теркам тӀабахийта беза йоккхайча, актуальни вахара проблемашта. Дика опыт дӀахьувкха еза цун чулоацам гуча а бозкхаш миллионаш болча наьха безам цуьна тӀабохийташ а иза шерра дӀайоаржае гӀо деш а.

Партийни, советски, профсоюзни, хӀаьта иштта, хьалхарча аргӀанна, боахама организаша чӀоагӀа теркалъе еш хьалха лаьтача опыта, позаторий методашта пропаганда еш йола пресса материалаш, уж теркал ца яр производства резервах пайда ца эцарах тарре дола боахама доал де ца хар да.

Машар хила йиш йолаш дац, малеш долча тайпара, йоазонхочо из а деш, дешаьо «деша а дешица». ХӀаьта цхьанне а цхьаннета а хӀама а ца оалаш, массава а массанена раьза а волаш дола гӀулакх. Журналистика — из да лаккхара морально-политически деловойи гӀулакхаш дахкар, нравственни тоъ, хӀаьта керттердар — наьре лардех кӀоаргга тешаре цӀенхаштта ананеш дӀа а ехаш дола дезаде гӀулакх.

Прессо арайоалла материалаш действенни хилийтара къовсам лоаттабар — из да араювла еррига хӀамаш бакъдар дувцаш хилар, ядер бакъ хилар дӀахьокха хар, уж хӀамаш чӀоагӀа эцаш ираш хулга, дешаш гӀеттадар дерригӀен партийни принципиальность йоладиш лелаеза Ӏалашдар. КПСС ЦК соцам тӀа белгалдоаккхача бесса, боккха ба укказа партийни комитетий лоархӀам. Дукха да укказа партийни комитеташа советски, боахама, профсоюзни организацей балхахошта кепайоазон критика нийса кхетаргйолаш кхетам балара тийша.

Парте Центральни Комитето а КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева а боккъонца бола хьоькхам гойт, кепайоазон критически выступленеш хьаллоацашка аьшна хана боахама кулгалхой, министерстваши ведомстваи бахкон бакъалья боахаши, критикага доагӀача бесса ладугӀа а гӀулакхаш тоадара де дезаш дола балхаш де а уж декхарийла беш.

Керттердар — критически деша тӀахьехаш бола лоархӀам, цун конструктивни хьисапи хьадда адреси, моллагӀа рангах бале а болча балхахой бюрократизм, хӀа ца бе-башха ца хетар, мелал е — иштта дукхагӀа а хул — цар пачхьалкхен хьашташ бахьан а ца лоаттабеш, шоай ведомственни местнически хьашташ бахьан доаттабеча къовсамо хьахулайташ дола кхоачамбоацараши халонаши дӀайара тӀахьожабаь куй лостам ба. ХӀара гӀулакха тӀа а, кӀаьта критике — къаьстта а, гӀулакх дерригӀа леладеш хила веза. Партийни комитеташ, цар кепайоазон органаш декхарийла я кхоачамбоацараши тоадайта, цар бахьанаш дӀадахийта гӀерта.

Практико хьагойт, шоай газеташ, радио, телевидени хьаллоацаш а цар балха хӀаькъа дийнахьа лостам телаш а йолча партийни комитеташа пресс авторитет лакхъь а Ӏеш, район, область, республика экономически а культурно а дегӀаяра йолча шоай идеологически воздействи низ совбеахалга.

Кхетам балара воздействе боккха зарядо шоайца йа телевиденеи радион боарам боацаш йоккха аудитори чулоацача документально публицистически а художественни а произведенеша. Цу лоархӀамеча лостамо кӀаьд ца луш болх бе беза, хьадехар лох а ца деш, шоай декхар кхоачашдеш йоацача, чулоацами художественни боарами лакха болча передачаша сага, къаьстта а къоначун, чам толхабе ца Ӏеш, вахара гӀулакхашка тӀагӀоллараe хьежа, искусства бе-башха ца хета йиса Ӏомаелга цага а кхоабаш.

Цуйна дувзадения М. А. Суслова дуьц хӀинзарча хьалашка художественни творчества дакъе хьалхашка латта декхараш. Массаза а цар мах беча хана вӀашагӀа ца нъоастаеш цаӀ бола критери а лоархӀаш хьийнай парти вай литературай искусствай произведеней идейностагеи художественностатен. Из йолхоша нийса да тахан. Вай литературей искусствой дегӀадоагӀаш латт хӀашарча турпала — коммунизм хьалъьчун самая тӀехь-тӀехьагӀа кӀоаргагӀа а тӀехьале дикагӀа йолаш а тохкача новкъа, чоалхане актуальни йола вай хиларе проблемаш маьрра уттаеча новкъа.

Цхьабакъда, гоьваьеча лакха идейни чулоацам болча романашца, пьесашца, фильмашца цхьано кӀаиз а араювла асала произведенеш. Цхьацайолча моттигашка гуш да тӀийхнта темаш лехи, натуралистически быт, мещански гӀулакхилгаш ладе баьниелга.

Тахан хьалхерта дӀане даьккхад художественни интеллигенци идейно-политически кхеелта дӀахо тоадара декхар, цуйна марксистско-ленински образовани ялар. Творчески союзаш, цар кепайоазон органаш декхарийла я художника идейни кругозор мо мотта шерьара, цун хьаал лаккхара гӀо де, цун теркам общественни лоархӀаме йолча проблемашта тӀадераабе.

«Идеологическа, политиково кхетаме бола дӀахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам капачашбеш партийни организацеша бакъа балха хьалхара итогаш юкъаца, М. А. Суслова белгалдаьккхар, коммунисташа, къахьегамхоша из корта болаш бийца хилар. Цига партийни комитетаща карагӀдаьннар шеко йоацаш да. Боккха болх боаржабеш латт соцам кхоачашбеш Москван, Ленинграда, дукхача республикай, крайи, областий партийни организацеша.

Бакъдар аьлча, лоархӀаме да, моллагӀйолча, кхьметтел эттара ала хӀама доацаш яле а йолча, решенех событешта лостам телаш бола реальни низ, ца дерригӀа вахаре чакхйоахаш хилча мара ца хулийта. Бахьан доацаш дац идейно-кхетама болх практически вӀаштӀехьбаккхара, идеологически балха координаци ира деш яхала къаьстта лоархӀам болаш хилар. Толам, массаза а санна, хул партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна, къахьегама коллективашна, дезалой школой, администрацеи общественностой цхьа барт болаш болх беча метте.

Цунца дувзаденна белгалбаккха беза партийни комитетий идеологически комиссей а, хӀаьта иштта кхетама болх вӀаштӀехьбаккхарах дикагӀйола опыт йоаржаяра система а лоархӀам.

Соцам кхоачашбеш партийни комитеташа беча балха анализо хьагойт, цу балхаца цийца, соцам тӀа белгалдаьккхача тайпара, духхьал идейни влияне эффективность дикка лохьеш дола кхоачамбоацараш каст-каста нийслуга. Дукхача организацешка соцама лоархӀам бувцаш дола къамаьлаш реальни гӀулакхаца, алхха цу предприяте е учреждене долча гӀулакхий критически анализ ярца чӀоагӀйий хилац.

Кхетама болх массе а тайпара тӀатеӀӀа тоабеллла, идеологически балха дикагӀйола опыт йоаржае гӀерттинеха, ма хулла лорадеза дезар формализмега дугаш, инициативна йоаеш йолча трафаретностах.

Кхетадеш да, гӀулакхаца бокъонаш бола творчески никъ практике кийчбалчен тахкачи парте идеологически балха формальнарчен методашнарчен нигилистически отношенеца юкъа цхьаккха а тӀама доацаш хилар. Къайле йоацаш ма дий, кхетама балкхара формализм — цун доккха ца кхоачамбоацар дӀа ца доалаш а дукха тайпаш долаш а хилар. ДукхагӀа даькъе из дегӀайоагӀаш йола кӀийле я цу чоалханеи халонолча гӀулакха юкъе тайп-тайпара искусственни кердадараш, тӀехкахьара мара эффективни йоаца методаши приемаши, гӀар-татеи даьеса хабари цхуьнагга, хӀаьта из коммунистически кхетам балара хьисапаца шийца а чулоацамца а цхьанна тайпара тарлуш дац.

ДӀахо М. А. Суслова дийцар парте организаторски идеологически балхацара дӀаьеьостаде йиш йолча дакъа ше дола социалистически правопорядок чӀоагӀъяра тӀехьа лоаттабеча къовсама дешаш. Къаьстта йола йоккха а хинна дӀаотта деза кхуеш бӀаргӀачарна юкъера кхетама болх чӀоагӀбелгеи правонарушенешна хулийтилгеи, цу дакъе дезалий, школа, коллектива лоархӀам лакхбелга.

Ла йиш йолаш дац цхьаьолча партийни, советски, профсоюзни, комсомольски боахама организацешна хулашца къовсам лоаттабара дешаш боккха лоархӀам болаш хилара бе боагӀа мах ца бар. Массаза а дӀоагӀеча хьисапе тӀагӀертта хилаца бокъонаш телхаераща къовсам лоаттабеш милиции, прокуратура леладу гӀулакхаш. Ала доагӀаш да цхьаццайолча моттигашка мещански морали ший доалахьеи психологии гучаюьлийтара классово-политически мах белга аьрхӀаена хилар а.

Воздействе еррига средстваш тӀаерзаяица, коллективни низаш оарцагӀдахаяа даредаш къахьстамцара, социалистически доалахьенцара, ший общественни декхараш цара гӀулакх цӀена леладелга коммунистически мораль принципаш хӀара сага гӀулакхий боарам а хинна дӀаоттадар духьа.

М. А. Суслова белгалдир вай массови информаце средстеаш соцамо пропаганди ечен из кхоалашбечен хьалха латташ йолга. Газеташ, телепередачаш, радиопрограммаш чулоацам кӀоаргагӀа, безам болийташагӀа, даьеердамегӀа, ирагӀа болаш, хӀаьта къаьстта лоархӀаме дар — из сага гаргагӀа хилар.

Дега тоам а хулаш белгалде йиш я дукхача газетий оагӀонаш тӀа лоархӀаме социально-экономически дешаш корта болаш уттадеши дувцаши долга. Эттара йоккхагӀа аудиторена лаьрхӀа я Центральни телевиденен Ерригсоюзал радион публицистически передачаш. Цига дакъа лаца юкъеуз ЦК соцамо дӀадехаш хиннача тайпара, боккхий хозяйственникаш, цӀи хеза Ӏалмахой, специалисташ, министерствайи ведомствайи кулгалхой.

Социалистически яхь ювцаш кепайоазоно дака а доагӀаш хьалхадоах техха йола балха эффективни методаш кхераяча коллективашта пропаганда ела. Шерра дӀайоаржаю, масала, продукце дикала доал дара львовски система леладеча, щекински, злотовски, ипольски методегӀа, Н. Злобина гӀишлошъеча бригада методагӀа болх беча коллективай яхь. ХӀаьта иштта Саяно-Шушенски ГЭС хьаярца дувзаденна дешаш комплекси къестадара йола ленинградски красноярски предприятей опыт.

Бакъда, редакцеша тоъал хьинар тӀаадийтац материалаш дикагӀа, оперативнегӀа хилийтара, выступленей боккъонца йола действенность айора.

Иштта ала йиш яц, информаци дифференцированно йоаржае, кепайоазон органий шоай «юхь», шоай керттера темаш хилавза ягӀаьц, шираш тайп-тайпара хила еза, материалий стилех мостеи йозцо е еза соцамо дӀадехараш кхоачашдаьд аьнив.

Вай пропаганда фо хьежа ела дунен тӀа хулача хувцамашка. Массала а дӀаьхьожаш хила деза дегӀаенача социалистически содружества мехкий даькъашцара, дунен халкъашта юкъерча болхлой классацара, къамий коммунистически болыеицара интернациональни содружество чӀоагӀъе ела. Массови информаце средстваш массаьарча декхарех цаӀ — социалистически мехкий вахар ший еррига оагӀонашкахьара дӀадовзийтар.

Дунен халкъашта юкъерча арене идеологически къовсам ирбаларо дӀадех арахьара политически пропаганда дӀахо оргайоахаш товар, хӀаьта цунца цхьаьа мехка чуьхь идейни кхетам балара боарам айбар. Дувцар да коммунистически тешам бена, буржуазни идеологеца машар боацаш нах хьалкхебар чӀоагӀде дезаш хилацах.

Къамаьл чакхдоалаш М. А. Суслова аьлар: «Идеологически кадрай дукхача миллионий эскар партеи халкъон чӀоагӀа лоархӀаши царна дезаши да. Уж ба шоай ницаш, хьанеш, шоанта де могар наха политически кхетам балара, лакха нравственни гӀулакхаш доалхаш хургболаш уж хилийтара вай халкъа духовни политически культура айяра дӀалуш бола нах.

КПСС ЦК соцам кхоачашбелга — чоалхане, боккъонца творчески гӀулакх. ХӀаьта вайна, коммунисташта цхьаи минута а дицдала йиш яц ленински васет — **«массаза а дӀахьалхашкахьа эха, массаза а доккхагӀчунга** кхача гӀерта, массаза а аттагӀча декхарашкара халагӀча декхарашка дувла. Из ца хилча, — белгалдаьд Ленина, — цхьанкха а прогресс а хила йиш яц, хила йиш яц социализм хьалъечара прогресс а». Из декхар тӀадула вайна творчески ходдаша детӀаухача марксизма-ленинизма идеяца хьайбизача ЦК соцамо, цуна гӀо деш да мехка латта эттув бола политически хьал а.

Вай ала бокъо а йолаш яц коммунистически кхетам балар коммунизм бахьан лоаттабеча къовсама лоархӀаме фронт. КПСС ЦК соцам вихаре чакхбаккхаро, къахьегамхошта кхетам балара болх эргабовхаш тоабаро гӀо дергда коммунизм хьалъеча керда толамаш дахара тӀаберзабаь пака юкъе бена бола беррига организаторски политически болх айбара **(ДӀахьадаь тӀоаргем тох).**

(Кеэатох лоац а яь).

НРБ. СЭВ доазонашнара интеграци — Болгаре электронно-вычислительни техника дегӀайоагӀача доакаш доля толамаш белгалдеш ирех керттера цхьа фактор я. ХӀанз мехка болх беш я 12 йоккха специализированни предприяти.

Болгарски электронни промышленносте сихха дегӀабоагӀа производства боарам. ХӀара шера хьаю бӀаьш мерда изделеш — электронно-измерительни прибораш, автоматизаце средстваш, информаци дӀа-юха талалген цуйна обработка елтен кхоачашду.

СУРТА ТӀА: комсомолкаш Р. Дянова а Е. Панчева а — «Электроника» яхача софийски заводера хьалхалатта болхлой.

БТА—ТАСС сурт.

СРВ. ХӀара шера мехка дукхагӀа кулаш йоагӀа республике бахача наха дерӀато хьаеш йола авиалинеш.

СУРТА ТӀА: Дерлак яхача провинцера аэропорт.

ВИА-ТАСС сурт.

Вай юкъара культурни рузкъа

Советски Союзе хьадиллад Германски Демократически Республика хьанӀайкальча дийнахьа дено 30 шу дизара хетадаь «ГДР культура Денош». Цу сий долча юбилейца дувзаденна АПН Берлинерча корреспондента М. Кубеева дийхар ГДР культура министрагара Ганс-Иоахим Гоффманагара вовал долча шийи мехка юкъерча культурни бувзамий дегӀахарах дувцилга.

Вай мехкашна вай аргӀ-аргӀагӀа чакхдоаха культура Денош, аьлар министра, вай халкъий чӀоагӀъенна традица я хинна дӀаоттад, царна юкъе дакъа лоац Ӏалаьмате дукхаьча наха, хӀаьта массала а культурни даьхье вӀашагӀдеттадалара алоген хьисапе хьалхашха а отт. ХӀанзара культура денош 1975 шера октябрь бетте даьча а Леонид Ильич Брежневи Эрих Хонеккери кулгаш йадаьча доттагӀалах, цхьана гӀулакхаш леладарах, вӀоши гӀо дарах долча Договорага хьежжа вай вежарий цхьоагӀон цаӀали кхоталрен чӀоагӀъяри гӀулакха юкъе лоархӀаме дакъа лацар санна лархӀа доагӀа.

Германски Демократически Республика культурни вахара ткъаь итт шу дизар из цуьнца цхьана тха мехка культура дейтелаша шоай советски коллегашца а, хӀаьта иштта социалистически кхьча мехкий культура дейтелашца а айхха доттагӀала тӀехь цхьана леладеча гӀулакхий 30 шу дизар а да.

ЦӀаьнха а диц ца луш ГДР халкъа дегашна латтаргда муьъа ма даьххиггехьа а немецки культура антифашистско-демократически кӀийлен тӀа керда яккхара даькье Советски Союза вошала тӀехьа дань гӀо. Цо кӀалхара а яьхар лора а йир адамлен культура дошо фонда дакъа дола искусства хоаниш. Из оалди, тхона хьалхарча аргӀана дагалаттараш я 1945 шера кӀалхара а аьха 1956 шера ГДР правительства хьенна Дрезденски галерея хоанеш. Советски гӀеса администраце хьинара гӀо а деш юха хьайийлар школаш, театраш, кинотеатраш, университеташ, музейш, концертни залаш. Культура дешаш лелаьдачьа советски эпсараша гӀо дир гуманистически произведенеш немецки а интернациональни а культура исторе йделаш йоаржае. Тха халкъа дегашта цӀаьнха а йицлургъяц иштта, цуьнца тха халкъа гуманистически прогрессивни традицей шоай чӀоагӀа сий деш хилар хьа а хьахкаш. 1945 шера август бетта инарал-полковника Василий Чуйковсе поэта Николай Виртен, Гетея, Шиллера [illegible]

[illegible]

ски мехкий культура хоанеша йоккха моттиг дӀалаьцай тха республика хӀара деннарча культурни вахаре. КӀоарглуш доагӀа культура дакъе цхьана гӀулакхаш леладелга, даим шорлуш латт культурни бувзамаш.

Социализми коммунизми хьалъеш дагалаттараш идеялашк юкъара хиларагӀа вошал долча социалистически мехкий коммунистически болхлойи партеша кулгал а дий, вай дегӀанхувл революционни болхлой класса дикагӀа йолча традицей кӀийлен тӀа латтен цун интернациональни башхало хьаькъохиш долен культурам искусстваи дакъера бувзамаш. КПСС XXIV-гӀеи XXV-гӀеи, СЕПГ VIII-гӀеи IX-гӀеи съездаш кховзткъе иттлагӀча шерашка чакхйийна вошал долча кхьча партей съездаш а хинначул тӀехьагӀа, шоай дегӀа ахара керда этапа чу дахнад уж бувзамаш. Вайна юкъерча культура дакъе цхьана гӀулакхаш леладечара из керда хӀама дика залуш гучадоал вӀаши ду культурни хувцамаш, дага а дувлаш чакхйоаха мероприятеш, цхьана ду балхаш йӀаьххача хана лаьрхӀача договорий, соглашеней, балхий планий кӀийлен тӀа кхоачашдеш хиларо. Вошал долча социалистически мехкий культурни бувзамаш дукхача оагӀонаша шерра цхьана леладу гӀулакхаш а хинна дӀаоттад.

Къаьстта белгалдаха дез 1964 шера дена хан-ханахьа чакхдоаха искусства къаьсткъаьстача тайпай цӀейш а санна шоай пайдане хилар хьахьехка дола «ДоттагӀлен культуран денош». Дика традица а хинна дӀаоттад Чайковски цӀерагӀара Дунен халкъашта юкъера конкурс, Кишиневера халкъа халкъара фестивалеш, «Берлински фестиваль», «Прагаски бӀаьсти», «Варшавски гуйре», Карлови Варашкен Москвен хула Дунен халкъашта юкъера кинофестивалеш санна йола йоккхий а лоархӀаме а мероприятеш чакхйоахача хана вай вӀаши дехаш а долаш а хилар.

ХӀанзарча «СССР-ерча ГДР культура Денох» аьлча цар программе Ӏалаьмате шера я. Уж я «ГДР книжка» яха жараш йола докладаши выставкаш, ГДР кино кӀира, Москвен Ленинграден, Алма-Ате а Ташкенте а, Вакуя Минскеи, Киеве, Ереване а гойтаргйола «ГДР. 30» яха выставка. Мероприятеш тайп-тайпара а массов а хилара белгало къаьгга гучайоал советски союзни республикашта ГДР районаш теи юкъера бувзамаш, культурни художественни учреждениянца а организацешца а юкъера [illegible]

М. КУБЕЕВ. (АПН).

ПРОДУКЦИ ДИКАГӀА ХИЛИЙТАРА

— Хоьш ма дарра, — аьлар «Промавтоматика» яхача Грозненски Ӏилма-производственни объединене опытни завода керттерча инженера Чумаченко Анатолий Дмитриевича, — ер пятилетка продукци дика хьасеза аьнна кхайкаь я. ХӀаьта тхона къаьстта чӀоагӀа доагӀа из, хӀана аьлча, тха цехашка хьаь, бокъонца чӀоагӀъьвчул тӀехьагӀа мара [illegible] ча. тха предприяти хьалхь латтарех я. Шоай дош дика кхоачашду тха болхлоша. Продукце дикалах лаьца аьчул дикагӀа дувцаргдац лаьрхӀа цу гӀулакха йолча тха инженера Сафонова Валентина Павловнас, — аьлар цо.

Валентина Павловнас йоах, продукци дикалга хьожаш лаьрхӀа йола комиссе я тха технически тӀахьожама [illegible] ии цун. Масала, ТМ-120-1 яха заводе арахеца телемеханически система пачхьалкхен дикала знаь сий а хӀаьа укх саьхьа цу предприяте арахецача эксплуатаце дӀаеннача продукцех ах доагӀа я из ТМ-120-1. Мехкдаьтта промышленносте чӀоагӀа эша аппаратура я. Мехкдаьтта, газа, продуктай проводаш тӀа угтаю из. Цо хьахойт давлени, [illegible] ьр а хьэш яр а из завод а.

Иштта дика лоархӀаш я цига хьаеш йола ТСКУ-3-М яха аппарат а. Из автомобильни транспорте хилаача ерйоза оатхал а хинна дӀаоттай. Цо тӀахьожам лоаттабу автомобилаш лелара. Из а иштта вай мехка эттара хьалха цига хьаеш я. ХӀанз Москвас, Ленинграде, Киева, кхьета городашка лелаш даьд заводага шоашта уж кийчъе, аьнна.

Вайна хӀара денно ту городий улицашка латта светофораш. Уж а цига хьаеш а. [illegible] латтикаши микробиологе анализатораши.

ХӀанз заводе кийчъеш я гаьна ренсагӀа ухача автобусашка хьожаш хургйола аппарат. Цо хойтаргда автобус мел гаьна я, из телха а е ац, сеца я е йодаш я. Из цхьа тамаше аппарат я. [illegible]

Продукци дика хьалра цӀехьара къовсам лакка лоттабу цу предприяте. ТӀехь-тӀехьагӀа дукхагӀа [illegible] эттара хьалха хьахьонхкате а хьаь продукци мегаргйола нах.

— Шерагара шу массаза [illegible]

Парте Нохч-ГӀалгӀай обкома члени белча Ануфриенко Борис Васильевича кулгалдеча бригадо болх бу шийи тамагӀа а долаш. ХӀаьта цу бригадага гӀолла арайоал йистельнна закхйоала продукци.

Заводе хьалха латт электронни монтажа (начальник М. А. Коновалов), гальванически (начальник А. А. Дубровин), механически (начальник В. К. Севостьянов) участкай коллективаш.

Новкъоста Ануфриенко бригадацарча тоарах коммунистах Кривошеев Анатолий Антоновичах, слесарах [illegible]

Ю. ЮСУПОВ.

Саг-шиш кхела да

ЦIЕНДАЬ ДIАДАХА ВО ГIУЛАКХАШ

СССР халкъий доттагIал, интернационализм, советски халкъ, Советски Союза гражданин, ма боккха лоархIам болаш, курал е йиш йолаш да уж дешаш, ма доккха вузз да уж дешаш дIадувца йиш йолча мехка вахар.

«Осквернители» яха статья Iоешаш нахьиашкара цIий сецаш, дог Iувдалуш, тоха са доацаш эгIазъух.

Мишта лоархIаьий моастагIашта чулаьтта из жуккарг, Дахье ехнар шиь бIеха култаш Советски Союза гражданка кашана тIадахьа. Къамих дIахаьда саг ва Дахье ехнар. Нана-Дахье ехкача цар бIаргIлацIъам ца тохаш моллагIа во дергда. Советски гражданка Баханаева Лида Сергеевнай наш кирчадаьккха волча Дахье ехкача дин секанта, кхыгарна, кхы из тайпа бIеха хIама карагIдаргдоаццаш, кънза таIазар де деза.

ДIагIоргда итташ шераш, тIехьа тIайоагIача вайнахьа тIехьено шоаш «архивашкарча наьхачашка хьежаш тамаш еш ешаргья уж хIанзармаш цкьаболча сектанташа делаьду акха, халкъашта юкъе цIур бехна гIулакхаш дувца материалаш. МоллагIа масна еллаяле а баркъаш дийхадале а уж хила а хиннаб, хIана болаш а ба халкъа, кердачун моастогIий. Уж массаза духьала хиннаб дика даршта, прогресса, ирса хьайхоалача къахьегама нах тIерабаха а гIерташ. Кхувш йоагIа тIехье коммунистически кхетамца хьалкхеяра духьаленаш делаю цар.

Адоева Раисей, Баханаева Лидай кешаш кийрчадьхха Дахье ехна вола Вашбагадов, дина сектант Шидаев Мохьмад, кхыбараш тарлургбац советски нахаца. Из акха гIулакх карагIдалар бохаш доладаш царна вий кхайкае еза вай.

Вай Сийлахь - йоккхача Дахьен деррига къамаш цхьа делал санна вIашш кхотадешнача СССР халкъий доттагIал чIоагIа ме хул доккхагIа хургда коммунизм хьалъечара вай толамаш, совъяргья Дахье ехкарий, дина сектантий найцара эгIазал, шоай бIехача гIулакхий ха кхоачалаш латтилга а хоьш.

Хьаж йоагIача фашистий маьнеи кIоажонех мотт хьийкха Вашбагадов чоалилг саяна шо лечкъа ваьллача Iурга чурп бIехал санна кравьнннаь советски кхалмаькха кашаш кийрчадаха. Ер Iоайде цамогаш сов царна эгIазвала дегIацара вулам уд са. Мишта лоархIаьий уж жуккаргаш вай хала цу байнача наха шоай бIеха култаш тIадахьа. МоллагIа цига дIаьелла воалло а дерригача къамий еза моттиг ма йий кашанаш. Зовзача шекалапа сацна бийсаш лечкъа баха советски кхалнаькха деккъий кашамашкара хьо а дахьо Шолжа чу кхийсад цар. Из Iаьрна гIулакх шоаш дабчул тIехьагIа Нохч-ГIалгIай халкъа хьалхашка «турпалаш» хургболаш санна хийттад царна. Шаккха а хургдац из. Деррига вайнах царна ший кхайкиеш ба, из къяя, бIеха, кийрча гIулакх бахьаь долаш.

Iхонитъа шу хьалха вай мехка Советски Iаьдал оттадеш оаIув оагIох а техи эрсий болхлошца, салташца, кхыдолча къамашца моастагIчох латаш хиннаб нохч-гIалгIай халкъа патриоташ. Юкъара гIулакх бахьан долаш цхьана цIий Iоахийтад цар, вIашш вошал лийцад тIема аренашка. ТIем тIа байна нохчий, гIалгIай, эрсий, вай мехкарча кхыдолча къамех бола нах цхьана дIабийхнаб нохч-гIалгIай кашамашка. Мишта хила йиш я из бусалба наьха кашамашка дIабохкилга кьица хетадела тарлу. Ислама цхьаниь а тайпара могадеш дац хари ди бола нах бакъ ди болча бусалба нахаца цхьана дIабохкилга. Уж цхьана дIабохкар классови вошал да. Юкъара гIулакх бахьан долаш Iодака цIий хьалха а хиннад дина хьехамал дезагIа, денал долашагIа, дикагIа болча нохч-гIалгIай кIанташта.

Нохч-гIалгIай, кхыбола лоамарой массаза а хиннаб кхыча нахаца доттагIал долаш баха лоаш. Из халкъа вазди гIулакх да. Машарца гIоина боагIараш вежарий лоархIилга халкъа Iаьдал а хиниа дIаэттад. Советски Iаьдал эттача шерашка чIоагIъенна дIаэттай пролетарски интернационализм, дIадаьхад халкъашта духьаларча низаша Курчалоея Суворов-Юртея хинна кашамаш довхар санна дола къамашта юкъе юкъ ехнаш дола бIеха гIулакхаш. Вай вахарца тарлуш йоаца традицеши дина фанатизми хIана а цIенъенна дIаялапза я, цкъаьа цо Iоткъам лоаттабу общественни уйлашта, харцахьарча новкъа боах нах. Наха юкъерча чоалханеча гIулакхашца, нетоьжца юкъаенна хьахиннача цхьайолча белгалонашца лархIа дезаш да уж йIаьххача хана вахарера дIа ца далара бахьанаш. Во гIулакхаш традицеши шоаш воашта юкъера дIадаларга а ца хьежаш хьаькъалца а тIатеIIа а къовсам лоаттабе беза царца.

Дина кхетам, вай общественча динах тешарий, бусалба а иштта кхыча а диний гIулакхаш тохкаш дуккхача шерашка хьахиннача опытах кот гIортилга а еш нохчийн гIалгIайн къамашта юкъера дуккхагIдола во Iаьдалаш дина хьехамца, шарнIата доглаьшца, лоамарой къаьнача законий Iадаташца хьахинкилга тешшаме ала йиш я са. Ди а из хьаллоаттабераш а цIаккха хиннабац халкъа доттагIий, уж массаза а гIийргаб общество дегIайоагIилга кхатоха. ХIинз а хийла водар ца мергIилгох тоссалуш санна атеистически болхлой гIалатех пайда а эцаш общественна духьалара гIулакхаш леладу дина керте латтараша.

Дина традицех цхьа белгало белгалъяккха безам ба са. Дина цIей долаш массаза а сий лохдеш, кортамукъа воацаш, дехарех тийша хул саг. ЦIей лелдеш дакьлагара, шайхашкара къахетах бехаш хул динах тешараш. Уж бусалба дина цIейши обрядаши лоамарой халкъа оамалаша, цар кортамукъалца, куралца, хьоашалца, кхыдолча дикадарашца дуьнедена цхьаккха а хIама доацаш хиларах тийша ва со.

Дина «овлияъ» е моллагIа а кхывола шайх дIаьелла йоаллача моттига корта теха болхача нохчаштен гIалгIаштий массоза а уж хIамаш кховчашдарцо шоай къамех шоаш хилар дIахойт оаш, вхаш хьалхадоах. ВIалла а дагардала йиш йоаца хIама лер а йоацаш дIадоахаш хиларах массаза а тамаш еш хиннав со. Ма йоккха хало, Iазап тIалоаттаду вайнаха дина овлияша, шайхаша, кхыбараша.

Паччахьа хана, революце а граждански тIема а шерашкa, Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом болаш, иштта тахашарни денощка а ма доккха ие дьюнад цу овлияшкара, шайхашкара, моллашкара вай халкъа. Ишта е вешта «овлияаш» бакь дIаоттабакь бола уж боабуачуя леладу бусалба ди хьаллоаттабераш фашистий жуккаргаш хиива Вашбагадов санна халкъа моастагIашкахьа бувлаш хьаьхкаб. Советски Iаьдала хьалхарча шерашка нахага дешийтара, маIача наха нискса кхалмакъа бокъо хилара, кхыча къамашца доттагIал лелладара, кхыдолча хIамашта духьала новкъарлоаш леланьй цар.

Динца дувзадена да а яхаш дина керте латтараш Курчалоея Суворов-Юртея хиннараш санна дола хIамаш леладераш ерриагача общественностаца цхьана хьагуча а боахаш чIоагIа бехктокхаме увза дехкарийла да вай. Сона хетачох, бакъча наха коммунистически кхетам балара, атеистически, интернационални болх эсала вIашш тIехьабаькхача моттигашка мара хила йиш йолаш дац уж тайпа акха хIамаш.

Д. МЕЙРНЕВ,
Сунженски района Нестеровски станица халкъа депутатий Совета исполкома председатель.

ВоккхагIвола участкови инспектор

УКРАИНСКИ ССР. Николай Иванович Лазоркин — Сума яхача города Заречни района чурча гIулакхий отдела милице лейтенант. Цо гIулакх деш йолча участко бокъонаш телха ца яйта профилактика яра лелаеча социалистически лаье массехаза кхотало кьанхай. Къоначa коммуниста айхха бувзам лоаттабу общественностаца. Участке хьинаре болх беш я халкъа дружина штаб, промышленни предприятешка — бокъонаш телхаеча профилактика ю советаш.

Николай Иванович касткаста хул дешара заведенешка, хаддаза беседаш ю кхелетача бераца, уж дахача моттигашка а ухаш.

СУРТА ТIА: воккхагIвола участкови инспектор Н. И. Лазоркин «Химпром» яхача Сумски производственни объедицене транспортни цеха ремонтникашца къамаьл деш воал.

Н. ГРИЦЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

Дукха ха я советски фигуристаш кердача сезонага кийчбала болабеша. Цу сезона керттера событи хургья Лейк-Плэсиде хургдола Олимпийски ловзараш.

ЦIи хеза бола вай чемпионаш хинна да Iеш кердача сезоне толам баккхар вай доадоаж ба Жук Станислава Iомабаь соахка дунен кхоталла йоаккхача хана дото призераш хинна Черкасова Маринаи Шахрай Сергейи. Кердача толамашка кхача могаргдолаш шоаш хилар хьахьехад цар. Дукха ха йоаццаш ТАСС корреспонденташ Жук Станислава воспитанникаша тренировкаш еча Москвана юххерча Архангельскерча ЦСКА базе баха хиннаб.

СУРТА ТIА (аьрдехьара аьттехьа): Шахрай Сергей, Черкасова Марина, Жук Станислав, Пестова Марина, Леонович Станислав.

И. УТКИНЕН
А. ЯКОВЛЕВЕН сурт.
ТАСС фотохроника.

«Олимпиада-80» накъадолхаш

Столица аэропорташ кийчлуш я хIанз

— 1980 шера аьхки Аэрофлот. Олимпиада доакъошхой а хьаьший а фенц дIа-еа кхувлера керттера транспорт, хьалха кхийлачул 60 эзар пассажир дукхагIа Москве кхувла везаш хургья, — вийлар АПН корреспондентига СССР граждански авиаце министра заместителa Павлов Сергей Сергеевича. — ХIоьта, эгтара дукхагIа дола спортсменаш цIей долча хоцо вай мехка фецарча транспорташа хьакоагIош а юхаводаш а миллион гаргга доакъошхой хьалхи хургба.

Тахан Москва вий мехкара 200 соагIа город вIашагIкхетта авиационни трассай керттера узел. Столица дунен халкъашта юкъерча аэропортера — «Шереметьевера» дунен 78 мехкарча 97 городе цахаддаш рейсаш ю самолеташа. Пассажираш дукхагIа хилара лукадеина Москвера 4 аэропорта реконструкци ергья.

Таханарча дийнахьа Москве Союза чухьарча маршруташо гIулакх ду Москверча «Внуково», «Домодедово», «Быково» яхача аэропорташа. Хьалхара шиь — керттера. Дийнахьа укхаза дIа-са йода 600 рейсови самолет. Олимпиада-80 хьатIаккхача лехьа «Внуково» IотIакхетаргья шозза вIаштIера ю [illegible]

летаи гIуьттача-Iохуьшача басашта, иштта модернизаци ю самолеташ Iохуьшанре а лелоара а йолча средствашта.

БелгалдаккхIа дезa «Внуково», «Домодедово» яхача аэропорташта 1980 шера а реконструкци яь ергйоаци га. ДIахо йодача хана кхы а шер а яь дунен тIа эгтара йоккхагIа йола аэропорташ хургья царех.

Москвера йиъа аэропорт автобуси маршруташца вIашагIлоттача Ленинградски проспекта тIарча городской аэровокзала транзитни пассажираш лаьрхIа гостиницаш а йолаш кхы шиъ IотIакхетаргья — «Каширская», «Къулбехьен - Малхбузехьара» яха метро станцеш йолчи.

Доазол дехьара боагIа Олимпиада хьаьший тIаэцарба дунен халкъашта юкъерча «Шереметьево» яхача аэропорто. Аэрофлота гIишлошъяра программана юкъе из шерьяро къаьстта моттиг йалоац. Эггара тIехьагIа аравьена машинаш Iохуьша хьалгIуатта лаьрхIа керда цхьа оасо тахан хьалбаь баьннаб укхаза. 1980 шера тIаьа йолча аэровокзала раллув хьальхь ергья керда «Шереметьево-2», «Шереметьево-1» дIа а кхийтта цхьа авиакомплекс хургья царех.

БарзIаьа вIаштIара лъча кенлача аэрогараве деррига [illegible]

дукха метраш йолча транспортераш хьежаш нах багIача зале автоматически хьачуена багаж хьашцара а. Цу гIулакха дикка новкъостах дергда укхаза оттаеча ЭВМ. Иштта компьютерапа а лелаергья хоам бу табло.

ХьатIаухараш а хIаухараш а чуIеча эскалатораш, сика лифташ, паргIата переходаш йолча залашца кхазаеннача здание лаккхерча этажашка хургья Аэрофлота доазол дехьарча партнерий службаш, кинозал, йиъ ресторан, бараш, кафеш. «Шереметьево-2» сахьата 1200 пассажира гIулакх де вIаштIехьдаргда.

Укхазара гаьна йоаццаш хьалъеш латт транзитни пассажираш лаьрхIа комфортабельни гостиница. Аэропорта керттерча зданешка а санна, гIувттачех лохъеначех хана самолеташа -ду таташ пассажираша новкъа хургдоацаш, цуьна отделка ергья хIанларча тата дужадеча материалашца.

Олимпиада-80 хьатIаьхоачаш дукхагIа хургья Аэрофлота пассажирски авиалайнераш. Дика хиларца йовзача ИЛ-62, ТУ-154, ТУ-134 цхьана олимпийски перевозкаш еш хургья 350 пассажир чухоьна керда самолет-аэробус Ил-86. Московски аэропорташа, кхетадеш ма хилара, доазол дехьара хIашара самолеташ а тIайергъя.

— 1980 шера июль-август беттанка, — йоах къамаьл чакхдоалаш С. С. Павлова, — столицерча авиагаванеи вIашттIехьдаргда цхьан сахьата 8 — 10 эзар пассажира гIулакх де. Из цифра лакхагIа я хьалха Олимпийски ловзараш долча хана Мюнхене а Монреале а аэропортий хинначул.

БАЗУРИН Руслан.
(АПН).

«ЙIайха» професси

Вулканизаци, вулканизаторщик... ЙоагIа хала эшаш професси я из. Наькъа араяьннача машина чарх хьастам бале е кхыдола хIама хиле чарх хеца а лийя шофер вусаш дукха моттигаш хул. Укхаза массаза чакъаьвола вулканизаторщик. Цо хьем боалаш тоаийй дIалу еха камера.

Царех цхьаннех лаьца дувца безам ба са. Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозе вулканизатор вола Токарев Василий Васильевич къона саг вац — кховзткъа шерал тIехваьнав из. Царех ткъаьх шера автомашинийи чархаш йолча тракторийи камерашта вулканизаци еш ва Василий Васильевич.

— Цкъа ха яр вулканизационни пийшкашка дахча доагадеш, — дагалувц ветерана. — Пийшк хий чуелаш яр. Цу тIа вулканизаци йора оаха. Цу хана геттара чоалхане гIулакх дар из.

ТIехьаьIа хиннараш электрически яр. Василий Васильевича ше хьайир цийна эша пийшк. Цу тIа моллагIа вулканизационни болх бе йиш яр. Камераш тоаьь цаIеш, цо юртбоахама машинашта лаьрхIа хьамча манжеташ, тайп-тайпара прокладкаш хьаю.

Колхоза радиоузле гIолла Iуйрийна деш дола хоамаш чакхдаьнна а далалехьа йIайхача професси болхло Токарев велосипеда тIа а хайна Первомайски улица тIа гIолла ший мастерски йолча оагIорахьа вода. Массаза санна тахан а дукха болх ба цунга хьежаш.

Балхага даьннача кулгаша спха ду де дезар: камера цIен а яий, лотор а талле прессаца тоIайий пийшка тIа йокъаллийта хьалъолл. Иштта, цхьатарра еррига пийшкаш дIалийцай цар.

Камераш тоаяь яларга хьежаш багIа шофераш, трактористаш.

Василий Васильевич, са яр йистеяьлийац? — яхаш хетт шофера Чанкева.

— ХIана хьожаргда-кх эай, — некаца хьалъуллача къаьнача сахьатагахьа бIаргa денка камер чу фо чухец къаьнарча вулканизаторщика. — Йистеяьннай. Дикача наьккъ тIа хилва хьо.

Атта болх бац «Беларусь» яхача трактора яр санна йола камери тоелга. ХIаьта а Василий Васильевича ший хаьнахьа а дика а тоаю уж. Механки а цул тIехьагIа шофер а хинначa цуьна дика хов ший балхах тийша мел транспорт я.

Вулканизаторщика говзал наха массаза эшаш хургья. Из кхета а деш, Василий Васильевича ший опыт къоначарна дIател. Цо хьалкхебаь дика вулканизатораш ба хIанз станице Бондарев Петр, Тормосинов Георгий, Мекеев Геннадий, кхыбараш.

Рейсе араювл машинаш. Сатийна ба шофераш. Тешаме тоаяй къаьнарча вулканизаторщико камераш. ХIаьта цох доккхал деш ва ше Василий Васильевич а.

Дуккхача шерашка хьинаре къахьегарах вIезнга сонгIатаж тийжадац цуна. Царех эгтара доккхагIа дола сонгIат лоархI цо ший новкъосташа оалача барказах.

С. КОРАБЛИНОВ.

ТЕАТР ТЕАТР

СЕЗОН ДIАЙОЛАЮ

Советски Союза Турпала Х. Нурадилова цIерагIа Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театр
1979 шера 18—19 октябре

ХЬАЬЛЯ ШИЙ 49-гIа ТЕАТРАЛЬНИ СЕЗОН
А. Хамидов.
«СОВДАТИ ДАУДИ»
2 действи йола драма

Спектаклаш дIайолалу 19 сахьати 30 минути яьлча.

Касса болх беш я 13 сахьат даьлча денз 20 сахьат даллалца.

Билеташ дохкаш да.

Театра керттера режиссер НГIАССР искусствай заслуженни деятель, РСФСР Паччахьалкхен преме лауреат Р. Ш. Хакишев.

Деза новкъостий!

1930 ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ЯЗЛЕ

Газета язлу буазама ерригача отделенешка а промышленноста предприятешкарча, транспорта, гIишлошъеча организацешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 соми 12 кепиги; ялх бетта — 1 соми 56 кепиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

ТЕЛЕВИДЕНИ

18 октябрь.
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Iуйранара гимнастика.
9.05 — «Шоаш дола моттиг хьалоаллийта, зурманчий!»
9.35 — «Калькевах дола илли». Художественни фильм.
11.00 — «Халкъа хкоалам». Телевизионни обозрени. Йистеяьнча кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «СибирегIеа Гаьнарча Малхбоалех гIолла». Кинопрограмма.
15.50 — «Шахматни школа».
16.20 — Паччахьалкхен Оренбургски эрсий халкъа хора концерт.
17.05 — «Эрсий мотт».
17.30 — «Къоначар кхоллам».
18.00 — Миллионий ленински университет. «Дерригa а сага дуьнья». 2-гIа передача.
18.30 — «Стихаш — бераштa».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Концерт.
19.10 — «Iилма вахар».
19.40 — «Дош дех аз» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Дош дех аз» яхача художественни фильма шоллагIа дакъа.
22.35 — «Тахан дунен тIа».
22.50 — Германски Демократически Республика хьахинна 30 шу дизара кхетадаь Советски Союзе хиниа ГДР культура денош чакхдалар. Консерваторе йоккхача залера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.10 — «Шоана, дай-нанай!»
8.40, 9.45 — Iалам довзар. 4-гIа класс.
9.00 — «Могаш...».
10.05; 14.10 — Испански мотт 4-гIа передача.
10.35; 11.35 — Астрономи. 10-гIа класс.
11.05 — В. И. Ленин — Октябрь баьчча.
12.05 — Студенташта-заочникашта. Хими. 1-курс.
13.20 — Iилмаи коммунизм хьалдари из дегIаера керттера этапаш.
14.40 — «Водопад» яха художественни фильм.
16.00 — «Ца кхоачалу лацей».
17.10 — Фу Iомаду ПТУ.
17.40 — Экрано — хьехархочоа. Ашараш. 2-гIа класс.
18.00 — «Ялат лаккхара — комплексни механизаци». Iилма-популярни фильм.
18.50 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
19.20 — «Воронеж. Городи нахи». Документальни фильм.
19.40 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Илли-79».
20.45 — «Поэзи». Микола Бажан.
21.40 — «Iилма-популярни фильмий программа.
22.35 — «Хьа дикьара найцарий». Телевизионни художественни фильм.

19 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Iуйранара гимнастика.
9.05 — «Дош да сиха» яха художественни фильм.
11.35 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Хьа къалаьгаш — хьа дахьаьле». Документальни фильмий программа.
15.50 — Концерт.
16.20 — «Хьа ленински библиотека». «Материализми эмпириокритицизми». 2-гIа передача.
16.55 — «Горизонт».
17.55 — «Москвин москвичаши».
18.25 — Мультфильм.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — С. Рахманинова романсаш.
19.15 — «Следстви дIахьош ба шоай гIулакх дика довза нахе» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 1-сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Следстви дIахьош ба шоай гIулакх дика довза нах». Телевизионни художественни фильм. 2-сери.
23.05 — «Тахан дунен тIа».
23.20 — «Доазол дехьарча эстрада ашараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.10 — Iилма-популярни фильмий программа.
8.40; 9.40 — Н. В. Гоголь. «Тарас Бульба». 8-гIа класс.
9.10 — А. П. Бородина кхоллам.
10.10; 14.10 — Английски мотт. 10-гIа передача.
10.40; 11.45 — М. Ю. Лермонтов. «Купчеция Калашниковах дола илли». 7-гIа класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. Астрономи.
11.35 — Iилма-популярни фильм.
12.10 — Студенташта-заочникашта. Лаккхера математика. 1-курс.
13.25 — Советски право. Административни права эердаш.
14.45 — Экрано—лора.
15.45 — Правах йола беседаш. «Суд чуйоагIа!».
16.15 — Спортивни класс.
17.00 — Экрано — хьехархочоа. Физика. 10-гIа класс.
17.30 — А. С. Пушкин. «Песнь о вещем Олеге» яха произведени.
18.00 — Документальни фильм.
18.25 — Кагирдойи атеизми.
18.55 — «Шоана, кхаьнаш!» (нохчий меттала).
19.05 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла».
19.25 — «Шуна вайкахтоах». Концерт (нохчий меттала).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.20 — «Комплексно дIадаьхьа дезв къахьегамхошта кхетам балара гIулакх» (гIалгIай меттала).
20.40 — Хоамаш, реклама.
20.45 — ДIадоах дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата. Л. Тимофеева (фортепиано).
21.15 — «Зураб Церетели». Телевизионни документальни фильм.
21.40 — Фильм-балет.

РАДИО

18 ОКТЯБРЬ

6.40 — РадиолаьцагIархой хаттарашта жоп лу Нохч-ГIалгIай торговле министра Ф. В. Жирнова (эрсий меттала).
6.50 — Ашараш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Советски эскара бIухой къахетех». Концерт (гIалгIай меттала).
9.15 — «Общественни порядок ирсе» яха радиожурнал (эрсий меттала).
9.35 — Ашараш (эрсий меттала).
9.45 — «Къамаьгаш календарь гIа 1980 шу». Корреспонденци (гIалгIай меттала).
18.00 — Передачай программе ховттамах дааьцан (эрсий меттала).
18.01 — «Къоначар кхоллам» яха литературни передача (гIалгIай меттала).
18.20 — Науроски района Ленина цIерагIча колхоза воккхагIвола зоотехник Iупа Х. Эльмурзаева дола музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала).
18.30 — «Iаша хьалхашка болх бе культура учрежденеш кийча хилар». Беседа (нохчий меттала).
18.45 — Идеологически балха эффективность лакхъяра (эрсий меттала).

Хоаттам

Тахан республике гIоллеи Грозней мархаш а йолаш. Iуйрийна цхьайолча моттигашка догIа а делхаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 12—17, Грозне 14—16 градус йоалал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш мархаш а йолаш, лаьгIо догIа а делхаш, дохх а доаллаш, тайп-тайпарча оагIорашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 5—10, дийнахьа 13—18 градус йоалал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

«Маькха чам» яха художественни фильм

...Цiаьхха трактора мотор болабелар, гусеницаш шортига, бIубешна кхестар, лаьттах Iочудахар цочара къегара хьоанагIалаш — бIарг дIа ме кховчча улача хьай тIа хьалхара боал баьккхар. «Бескрайний» яхача совхоза директор Сечкин Степан харцца ту ваьлар, Iоккхайда керда аьха лаьтта хьа а ийца. бIелгашка хьоккадир, цул тIехьагIа хьаж а лаькха бордашта хьалтIа а дихьа цул чам баьикхар а барт баьккхар хаьзар.

Цу символически кадро шеко а йоацаш, безам тIаукхаргба кино дезарий. Фильме уттаю проблемаш целиннийн кхелаши оамалаши хьахьокхаш къеетаю. Тайптайпара нах бар целиные ихараш: цхьаболчар керда романтика лехар, вокхар шоай декхар кхоачашдора, кхоалагIбараш шоай вахар а моттиг а хувца болхар. Эпопея цу дикь фильме — «Хилийна яргIоаца вай маькх», «Маькхи лаьттен» «Маькхи нахи», «Дай-мехка маькх» — хьалхара целинникаш ихача 1954 шера цицдургIоацача бIаьстангара дена тахапарча деношка кхаччалца деррига истори хьахьокх.

«Маькха чам» яха «Мосфильма» керда постановка цхьан мугIаре оттае йиш я «Освобождение», «ПаргIатон салтий» яхараш санна долча эпически кинолентаца.

Фильме дакъа лаьцад: Наталья Аренбасаровас, Асанали Ашимовас, Леонид Дьячковa, дуккхача кхычар.

«Мосфильм» — «Казахфильм» киностудей производство. «Маькха чам» яхача эпопея сценари язъяраш ба драматургаш А. Лапшин, В. Черных, Р. Тюрин.

Фильм оттадьд режиссера А. Сахарова.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковские ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностен транспортан — 9-24-01; юрта бахьана — 9-24-06; культура — 9-24-05; кисьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи. ереи, шоаттен денощка

СФ05288. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковские, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 6156.